

FORENINGSUDVIKLING I HOLBÆK KOMMUNE

Zakarias Engell og Bjarne Ibsen

2020:8

Foreningsudvikling i Holbæk Kommune

Succesfulde idrætsforeninger – voksende tilslutning af unge

Zakarias Engell

Bjarne Ibsen

**Foreningsudvikling i Holbæk Kommune. Succesfulde idrætsforeninger –
voksende tilslutning af unge**

Zakarias Engell og Bjarne Ibsen
Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund,
Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet

Udgivet 2020
ISBN 978-87-94006-19-4 (trykt version)
ISBN 978-87-94006-20-0 (pdf)

Serie: Movements, 2020:8
Serieudgiver: Institut for Idræt og Biomekanik

Forsidefoto: Getty Images/Mirko Pradelli/EyeEm

Tryk: Grafisk Center, Odense

Denne opgave er bestilt af Holbæk Kommunes Folkeoplysningsudvalg.
Initiativet til undersøgelsen er igangsat som et led i at understøtte, at flere
børn og unge fastholdes i foreningsidrætten.

Indhold

1. Indledning	5
1.1. Undersøgelsens relevans	5
1.2. Teoretiske forklaringer på medlemsudvikling.....	7
2. Fremgangsmåde og metode.....	10
3. Medlemsudvikling i Holbæk Kommune samt nationalt	13
3.1. Medlemsudviklingen fra 2014 til 2019 i idrætsforeninger i Holbæk Kommune	13
3.2. Medlemsudviklingen fra 2014 til 2019 i udvalgte nationale forbund og DGI – Gymnastik	14
4. Beskrivelser af de undersøgte idrætsforeninger	16
4.1. Tuse IF Gymnastik.....	16
4.2. Holbæk Klatreklub.....	17
4.3. Ugerløse Idrætsforening	18
4.4. Team Bredahl Bokseklub.....	20
4.5. Tølløse Gymnastikforening	21
4.6. Øvrige foreninger – Tølløse Boldklub, Holbæk Bold- og Idrætsforening samt SMUT BG.....	22
5. Analyse.....	24
5.1. Menneskelige ressourcer – kompetente trænere og instruktører.....	24
5.1.1. Den personlige intention, baseret på egne foreningsoplevelser, der brænder igennem	24
5.1.2. Et tydeligt budskab om samvær, sjov, gang i den og sportslig udvikling.....	27
5.1.3. Dygtige instruktører der kan deres 'håndværk'	28
5.2. Den sociale kapacitet: Socialt fælles i et udviklende og meningsfyldt miljø.....	30
5.2.1. De sociale aspekter og deres betydning.....	30
5.2.2. Udfordringer og udvikling i fokus	35
5.2.3. Afstemning af forventninger - medbestemmelse og medansvar.....	38
5.3. Organisations kapacitet – Kapital, ressourcer og frivillige.....	41
5.3.1. Faciliteter, flytning og opgraderinger.....	42
5.3.2. Foreningens ledelse og støtte til instruktørerne	43
5.3.3. Kapacitet til nye aktiviteter.....	45
5.3.4. Kapacitet til at arrangere rejser og sociale arrangementer	47
5.3.5. Foreningernes netværk og lokaleopbakning.....	49
6. Sammenfatning, diskussion og forslag	50
6.1. Sammenfatning	50
6.2. Diskussion	51
6.3. Forslag.....	52
Litteratur	53

1. Indledning

Folkeoplysningsudvalget i Holbæk Kommune har ønsket en undersøgelse af tilslutningen til og væksten blandt 13-18-årige foreningsmedlemmer i udvalgte idrætsforeninger. Holbæk Kommune ønsker med undersøgelsen at få viden om, hvorfor disse idrætsforeninger over en periode har formået at øge antallet af unge 13-18-årige medlemmer, som både regionalt og på landsplan er en målgruppe, som idrætsforeningerne har vanskeligt ved at fastholde.

Undersøgelsens resultater skal således være med til at danne grundlag for udviklingen af den kommunale politik samt være informerende i forhold til det arbejde, som kultur- og fritidssekretariatet i Holbæk Kommune står med i relation til unge i idrætsforeninger og idrætsfællesskaber. Formålet med undersøgelsen er at give et faktuel og kvalificeret grundlag for Holbæk kommunes fremtidige initiativer på området. Undersøgelsen er gennemført af Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC) på Syddansk Universitet i samarbejde med Holbæk Kommune og de involverede idrætsforeninger.

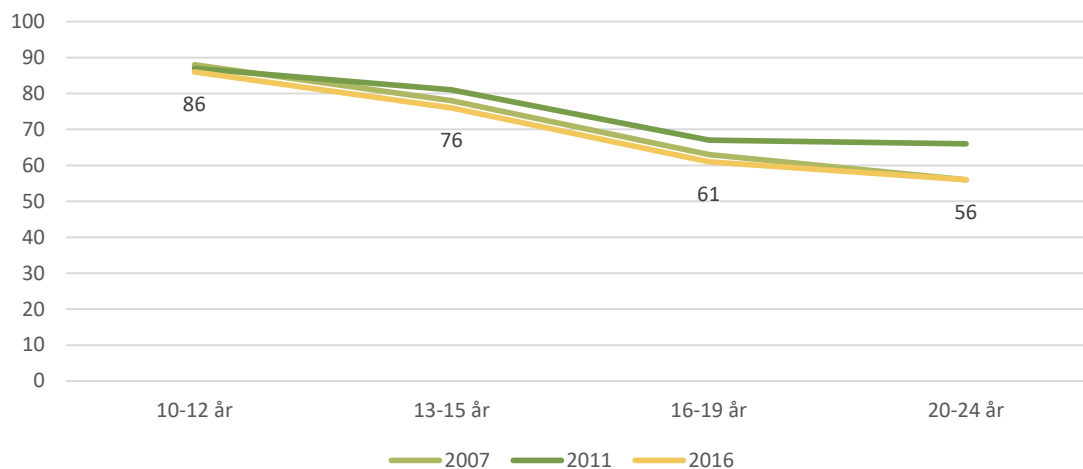
Undersøgelsen belyser først udviklingen i antallet af unge 13-18-årige foreningsmedlemmer i de udvalgte idrætsforeninger i Holbæk Kommune, og dernæst hvilke forhold der kan forklare medlemsvæksten i disse succesfulde foreninger målt på antal unge foreningsmedlemmer.

1.1. Undersøgelsens relevans

Resultaterne fra undersøgelsen er af flere grunde relevant. For det første vil undersøgelsen munde ud i en præsentation af forhold, der har betydning for tilslutningen af 13-18-årige foreningsmedlemmer i de respektive idrætsforeninger. For det andet giver undersøgelsen viden om unges deltagelse i idrætsforeninger, og på hvilke måde(r) bestyrelser og instruktører i succesfulde foreninger arbejder for og med de unge medlemmer. Undersøgelsen inddrager tidligere forskning og viden på området, hvor man på landsplan oplever et fald i idrætsdeltagelse blandt unge 13-18-årige.

I 2018 udgav Idrættens Analyseinstitut et notat om 'Teenageres idrætsvaner' (Rask, 2018). Heri præsenteres analyser af idrætsdeltagelse for danske børn og unge mellem 10 og 24 år. Notatet bygger på det solide datamateriale, som analyseinstituttet indhenter i deres tilbagevendende undersøgelser af danskernes idræts- og motionsvaner. Nedenfor i figur 1 ses en gengivelse af udviklingen i idrætsdeltagelsen blandt de 10-24-årige i fra 2007 til 2016. Figuren viser, at idrætsdeltagelsen i både 2007, 2011 og 2016 er jævnt faldende i takt med, at de unge bliver ældre. I teenageårene sker der således et fald i idrætsdeltagelsen svarende til, at omkring 25 procent af de unge fra de er børn (10-12 år) til de er sidst i teenageårene (16-19 år) stopper med at dyrke sport og motion.

Figur 1. Ændringen i takt med alderen i andelen af 10-24-årige, der angiver at dyrke sport og motion i 2007, 2011 og 2016.

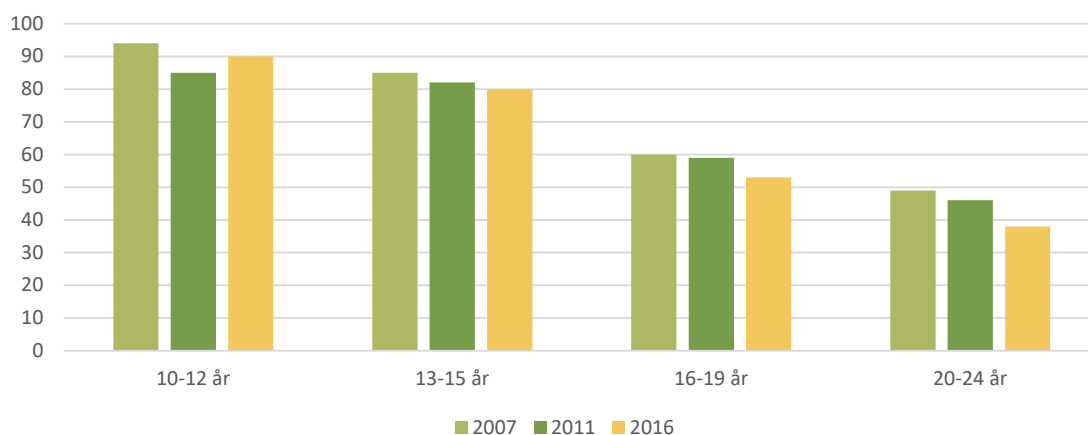

Figuren viser andelen af 10-24-årige, der svarer ja på spørgsmålet, "Dyrker du normalt sport/motion?"

Kilde: Idrættens Analyseinstituts undersøgelser af idrætsdeltagelse.

Idrættens Analyseinstituts analyse ser også på, hvordan idrætsdeltagelsen falder i takt med alderen inden for forskellige organiseringsformer. Figur 2 viser, at teenagers idrætsdeltagelse i idrætsforeninger, i tråd med den generelle idrætsdeltagelse, er faldende i takt med alderen. Analyseinstituttets analyse viser, at omkring 90% af de 10-12-årige, der angiver at dyrke idræt, sport og motion, gør dette i foreningsregi. Ser man på andelen af de idrætsaktive unge mellem 16-19 år, der angiver at dyrke idræt i foreningsregi, er andelen faldet til omkring 55% af de unge, hvilket var tilfældet i alle de undersøgte - 2007, 2011 og 2016.

Figur 2. Ændringen i takt med alderen i andelen af idrætsaktive 10-24-årige, som dyrker idræt i en forening, i 2007, 2011 og 2016. (pct.)

Figuren viser den procentvise andel af idrætsaktive 10-12-årige, 13-15-årige, 16-19-årige og 20-25-årige, der er aktive i idrætsforeninger

Kilde: Idrættens Analyseinstitut undersøgelser af idrætsdeltagelse.

1.2. Teoretiske forklaringer på medlemsudvikling

De seneste år er der forsket en del i, hvad der kan forklare tilslutningen til idrætsforeninger. Overordnet er der tre hovedforklaringer på tilslutningen til foreninger og deres vækst, som denne undersøgelse tager afsæt i og skal gå i dybden med:

For det første er tilslutningen til en bestemt idrætsforening påvirket af den generelle interesse i samfundet for de aktiviteter og mål, som foreningen beskæftiger sig med. En stigende interesse for en bestemt idrætsgren smitter så at sige af på den enkelte idrætsforening, der beskæftiger sig med idrætsgrenen. Tilsvarende kan en stigende interesse for rollespil eller e-sport skabe større interesse blandt børn og unge for at melde sig ind i den lokale rollespils- eller e-sports-forening. En række undersøgelser af børn og unges idræts- og fritidsinteresser, som Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund de seneste år har gennemført i flere sjællandske kommuner (Næstved, Faxe, Roskilde og Vordingborg), viser, at der er en forbavsende stor lighed i deltagelsesmønstret på tværs af kommuner og også i udviklingen i deltagelsen i forskellige aktiviteter (Pedersen et al., 2019). Men undersøgelserne viser også, at der er forskelle mellem lokalområder på tilslutningen til forskellige aktiviteter, hvilket hænger sammen med traditioner for at gå til forskellige aktiviteter i de enkelte lokalsamfund, men også fordi der er forskelle på, hvor godt forskellige foreninger fungerer. Undersøgelsen af de valgte idrætsforeninger i Holbæk Kommune, som har haft en stigende tilslutning blandt unge, skal således belyse, i hvilken grad den øgede tilslutning i de pågældende foreninger (bl.a.) skyldes en generel øget tilslutningen til de aktiviteter, som de pågældende foreninger beskæftiger sig med (se kapitel 3).

For det andet er tilslutningen til en forening påvirket af de rammer og vilkår, foreningen har for at organisere og tilbyde aktiviteter for målgruppen. Rammer og vilkår handler både om den kommunale økonomiske støtte og om adgangen til faciliteter og anlæg, som er egnede til de aktiviteter, foreningerne står for. Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund har vist, at den kommunale støtte til aktiviteter for børn og unge, jf. Folkeoplysningslovens regler, har lille eller ingen betydning for medlemstilslutningen (Elmose-Østerlund og Iversen, 2020). Det viser både en stor undersøgelse af medlemstilslutningen til idrætsforeninger i Danmark, hvor det ikke kunne påvises, at forskelle i hvor meget en kommune støtter har betydning for antallet af medlemmer, og en kommunal undersøgelse deraf i Næstved Kommune, som viste, at væsentlige ændringer i den kommunale støtte ikke kunne forklare ændringer i medlemstilslutningen. Til gengæld viser den førstnævnte undersøgelse, at adgangen til faciliteter har en vis betydning for, hvor mange der er medlem af en idrætsforening. Vi mangler dog en viden om, hvad nærheden til og kvaliteten af relevante faciliteter betyder for medlemstilslutningen. Denne undersøgelse skal bl.a. belyse, hvilken betydningen de økonomiske og facilitetsmæssige rammer har for tilslutningen af unge mellem 13 og 18 år med særlig vægt på, hvilken betydning de konkrete faciliteter og anlæg, som foreningerne benytter, har for medlemstilslutningen (se kapitel 5).

For det tredje har den konkrete praksis i foreningerne betydning for medlemstilslutningen. Det er velkendt, at en stigende interesse for en bestemt aktivitet og gode rammer og vilkår for foreningerne ikke automatisk fører til flere medlemmer. Der er mange eksempler på foreninger, som har stigende tilslutning, selvom der er faldende deltagelse i aktiviteten på landsplan

og andre steder i samme kommune. Og omvendt. Og der er også mange foreninger, som på trods af mangler ved de lokaler og faciliteter, de anvender, har stor medlemstilslutning. Og omvendt. Forklaringen på dette er selvfølgelig, at der er store forskelle mellem foreninger på den måde de fungerer i praksis. Her skal peges på tre forhold, som har betydning for medlemstilslutningen:

1) Den måde foreningen er organiseret og ledet: Bl.a. tyder forskningen på, at det har stor betydning for, hvor godt en forening fungerer, at den kan tænke 'strategisk', fx evner at forholde sig til ændringer i specifikke målgruppers interesser, og at den formår at indrette foreningen på en måde, der giver medlemmerne indflydelse.

2) Instruktørernes og de frivilliges erfaringer og kompetencer: De fleste foreninger for børn og unge drives udelukkende eller overvejende af frivillige, som ikke får løn for arbejdet, og som ikke har en specifik uddannelse inden for foreningens aktiviteter. Forskningen har imidlertid ikke kunnet påvise, at foreninger med lønnede medarbejdere og foreninger med fagprofessionelle har en mere positiv medlemsudvikling end foreninger, der kun drives af frivillige. Men de frivillige har som regel erfaringer fra andre områder af tilværelsen. Det kan være fra den uddannelse, de har fået, eller det job de har, som de bruger i foreningen. Og så har de som regel mange foreningserfaringer, som de bruger som frivillig i foreningen. Mange frivillige – især trænere og aktivitetsledere – har også deltaget på kurser og uddannelsesforløb inden for den aktivitet, de beskæftiger sig med. Forskningen tyder på, at de frivilliges konkrete erfaringer og deraf afledte kompetencer har stor betydning for, hvor godt foreningen fungerer, og at det har stor betydning, at der i foreningen er forskellige kompetencer og erfaringer.

3) Den konkrete praksis i foreningen, dvs. den måde undervisning, træning og aktiviteter gennemføres på: Her tænkes dels på de aktiviteter, som foreningen 'tilbyder', dels på den måde den konkrete aktivitet gennemføres. Forskningen viser, at det sociale aspekt af foreninger har stor betydning for medlemmerne. Især blandt børn og unge, bl.a. i form af sociale arrangementer men også hvor meget det vægtes i de konkrete aktiviteter. Forskningen viser også, at der er store forskelle på, hvor meget og hvordan foreninger for unge formår at inddrage medlemmerne i foreningsdemokratiet, og at det har betydning for medlemmernes tilfredshed med og tilslutning til foreningen. Endelig tyder forskningen også på, at de aktiviteter, som foreningen står for, på den ene side skal være spændende og udfordrende for de unge (så de oplever, at de lærer noget og bliver dygtigere), men på den anden side ikke 'ekskluderer' de børn og unge, som ikke hører til blandt de dygtigste, og for hvem mestring af aktiviteten ikke har så stor betydning. Forskningen er dog mangelfuld hvad angår dygtiggørelse og mestrings betydning for fastholdelse. Studier viser, at mange børn og unge ikke bryder sig om aktiviteter, hvor mestring af færdigheder tillægges stor betydning, og især børn kan bedst lide, at aktiviteten er sjov. Men i skiftet fra barn til ung bryder de unge sig ikke om aktiviteter, som de oplever som 'barnlige' (underforstået med for meget leg), og de foretrækker aktiviteter, som de forbinder med det at være ung og snart voksen. Studier af voksnes fritidsliv viser, at 'seriøs fritid' (noget man går op i og ofte også bestræber sig på at blive dygtigere til) har større

betydning for livskvalitet og fastholdelse i aktiviteten, end 'afslappende fritid', som ikke kræver så meget af den enkelte (Stebbins, 1996, 2001, 2007).

Det er især anden og den tredje mulige forklaring på tilslutningen blandt børn og unge i foreninger, dvs. instruktørernes engagement og den konkrete praksis i foreningerne, som denne undersøgelse fokuserer på.

2. Fremgangsmåde og metode

Indeværende undersøgelse blev gennemført i sommeren og efteråret 2020. I samarbejde med Kultur- og Fritidssekretariatet i Holbæk Kommune blev ni idrætsforeninger, som alle havde oplevet øget tilslutning blandt unge de seneste år, udpeget som potentielle foreninger til undersøgelsen. Dvs. at de inkluderede idrætsforeninger har fra 2015 til 2019 oplevet en medlemsfremgang hos deres 13-18-årige foreningsmedlemmer. I overensstemmelse med aftalen om undersøgelsen blev fem af disse foreninger udvalgt til særlig fordybelse i undersøgelsens problemstilling. For at få et bredere og mere nuanceret materiale til analysen valgte CISC – udover det aftalte - at inkludere de øvrige foreninger i undersøgelsen men alene baseret på et enkelt interview. Af disse lykkedes det desværre ikke at få en kontakt med og aftale om et interview med en af disse foreninger. Derfor bygger analysen først og fremmest på observationer og interviews i fem idrætsforeninger, men suppleret af interviews med yderligere tre idrætsforeninger.

Denne del af undersøgelsen har til formål at tilvejebringe viden om forhold, som har betydning for 13-18-årige tilslutning til og medlemskab af idrætsforeninger. I undersøgelsen er der indsamlet kvalitativt empirisk materiale ved brug af observations- og interviewmetoder. Der er foretaget besøg i hver af de fem udvalgte idrætsforeninger (fremhævet ved grønne søjler i figur 1), hvor en ungdomstræning blev observeret og også gav adgang til korte uformelle samtaler med nogle af de unge foreningsmedlemmer. I tillæg til de uformelle interviews er der gennemført semistrukturerede interviews - enten i forlængelse af de fysiske besøg eller ved telefonisk kontakt umiddelbart efter besøget. De semistrukturerede interviews blev afviklet med en eller flere ungdomstrænere og bestyrelsesmedlemmer i de respektive foreninger. Disse semistrukturerede interviews er optaget på en medbragt diktafon og efterfølgende transskriberet og analyseret. I tillæg er to foreningsformænd samt en ungdomsudvikler fra de tre øvrige idrætsforeninger telefonisk interviewet. I tabel 1 ses et overblik over de indsamlede data. Undersøgelsen af disse udvalgte idrætsforeninger bygger således på analyser af både kvantitative og kvalitative data i form af medlemsregisterdata, observationer, uformelle interviews og semistrukturerede interviews.

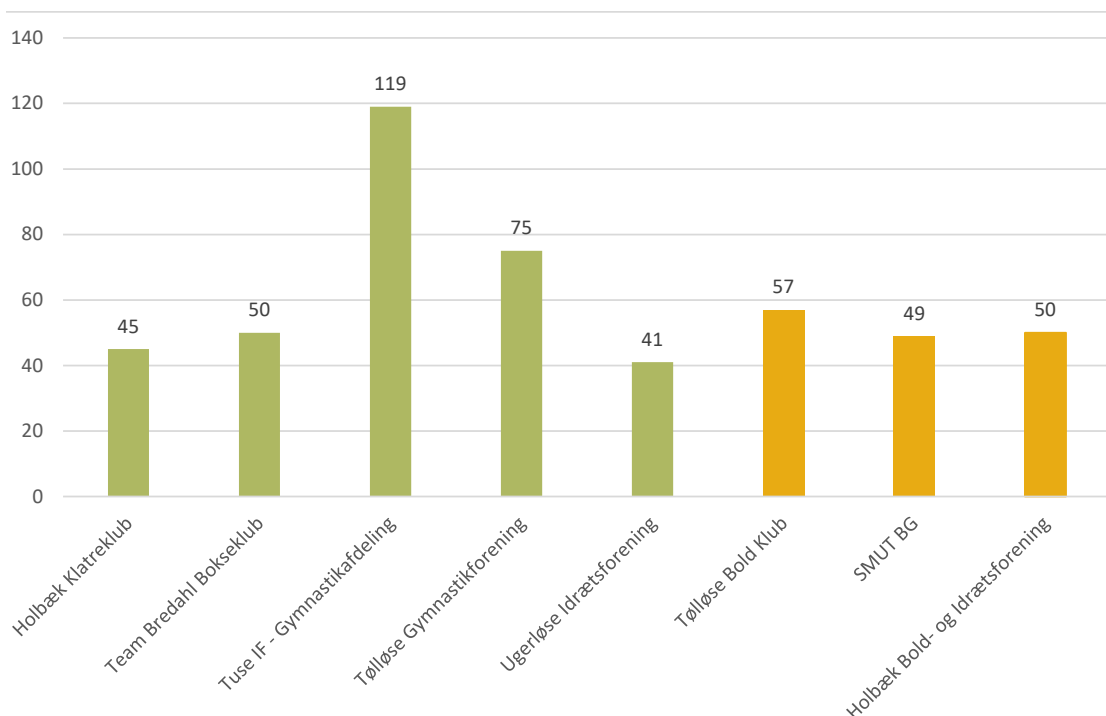
Observationer og interviews er gennemført i en periode, hvor der som følge af Corona-krisen var en række restriktioner for, hvordan træning kunne gennemføres og for hvilke aktiviteter, der kunne afholdes i foreningerne, bl.a. sociale aktiviteter og træningsture. Det har i nogle tilfælde gjort det vanskeligere at få aftaler med de udvalgte foreninger og foretage observationer under træning for ungdomsmedlemmerne. Vi mener imidlertid ikke, at det har nævneværdig betydning for det materiale, der er indsamlet og for analysens konklusioner.

Tabel 1. Overblik over det indsamlede datamateriale fra de undersøgte idrætsforeninger.

FORENING	INTERVIEW	OBSERVATION	UFORMELLE SAMTALER
Holbæk Klatreklub	Telefoninterview med bestyrelsesformanden. Gruppeinterview med to unge instruktører på 16 og 19 år, hvoraf en også er bestyrelsesmedlem	Besøg hos foreningen med observation af en klatretræning for aldersgruppen 12-15 år	Tre uformelle samtaler med udøvere på 13-14 år
Ugerløse Idrætsforening	Interview med bestyrelsesformanden	Besøg hos foreningen med observation af seniorholdets fodboldtræning	Uformelle samtaler med fire unge på 15-18 år samt to fodboldtrænere
Team Bredahl Bokseklub	Interview med bestyrelsesformanden/ træner for kampholdet	Besøg hos foreningen med observation af kampholdets træning	Uformelle samtaler med fire unge på 14-18 år samt en forælder
Tuse IF Gymnastik	Gruppeinterview med to instruktører	Besøg hos foreningen med observation af juniorholdet	Samtaler med ni unge på 13-17 år og med bestyrelsesformanden
Tølløse Gymnastikforening	Interview med bestyrelsesmedlem / kontaktperson for det ene ungdomshold	Besøg med observation af rytme/spring hold	Uformelle samtaler med tre unge på 13-17 år, samt fire instruktører
Tølløse Bold Klub	Telefonisk interview med bestyrelsesformanden	-	-
SMUT BG	Telefonisk interview med bestyrelsesformanden	-	-
Holbæk Bold- og idrætsforening	Telefonisk interview med børne- og ungdomsudvikler	-	-

Ved undersøgelsens start blev et større datamateriale udleveret af Kultur- og Fritidssekretariatet i Holbæk Kommune. Datamaterialet består af et samlet register over medlemsudviklingen hos registrerede idrætsforeninger i kommunen. Materialet indeholder desuden foreningsnavne og medlemsudviklingen fra 2014 til 2019 med en aldersinddeling på hhv. 0-24 år, 25-59 år og 60+ år. Da denne undersøgelse har sit hovedfokus på de unge 13-18-årige, blev der yderligere udleveret et datasæt specifikt indeholdende de udvalgte idrætsforeninger med større detaljeringsgrad i aldersinddelingerne 0-6 år, 7-12 år, 13-18 år, 19-24 år, 25-39 år, 40-59 år, 60-69 år og 70+ år. Dette datasæt med de udvalgte idrætsforeninger indeholder dog kun informationer for årene 2016 til 2019. I figur 3 nedenfor ses et overblik over medlemsudviklingen for de 13 – 18-årige fra 2016 til 2019 i de udvalgte idrætsforeninger. Idrætsforeninger, som er markeret med grønt, er de foreninger, som undersøgelsen særligt har fokuseret på.

Figur 3. Medlemsudviklingen hos de udvalgte idrætsforeninger, blandt de 13-18-årige fra 2016 til 2019 (antal medlemmer)

Figuren viser medlemsfremgangen fra 2016 til 2019 i de otte udvalgte idrætsforeninger, som inkluderes i nærværende undersøgelse.

I tillæg til det udleverede datamateriale, som indeholder medlemstal for idrætsforeninger i Holbæk Kommune, er medlemsudviklingen i de nationale specialforbund under Danmarks Idrætsforbund (DIF) og DGI i aktiviteten gymnastik analyseret. Tallene for medlemsudviklingen i specialforbundene under Danmarks Idrætsforbund er indhentet fra Danmarks Idrætsforbunds hjemmeside¹, og medlemstallene fra aktiviteten gymnastik i DGI er hentet fra DGIs hjemmeside². De udvalgte medlemstal fra DIF og DGI inkluderes i undersøgelsen for at se nærmere på den generelle medlemsudvikling inden for de respektive idrætsgrene, og hvorvidt der er medlemstendenser, som afspejles eller ikke afspejles i de udvalgte idrætsforeningers medlemsudvikling.

De udleverede foreningsregisterdata fra Kultur- og Fritidssekretariatet i Holbæk Kommune samt det tilgængelige data for medlemsudviklingen i udvalgte specialforbund under DIF samt medlemstal fra aktiviteten gymnastik under DGI udgør således det samlede kvantitative data, som inkluderes i undersøgelsen. Det statistiske materiale behandles og analyseres ved brug af statistikprogrammet IBM SPSS Statistics Data Editor.

1 <https://www.dif.dk/da/politik/vi-er/medlemstal>

2 <https://www.dgi.dk/om/fakta/tal-og-referater/medlemstal>

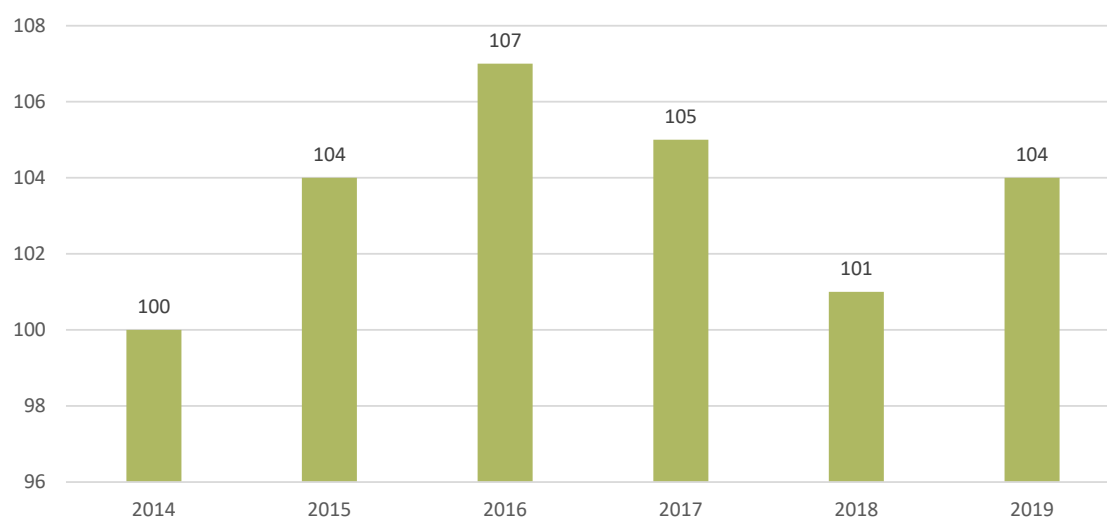
3. Medlemsudvikling i Holbæk Kommune samt nationalt

Det følgende giver en kort indføring i medlemsudviklingen blandt idrætsforeninger i Holbæk Kommune efterfulgt af et blik på medlemsudviklingen i de udvalgte specialforbund og aktiviteten gymnastik under DGI, som varetager de idrætsgrene, som de otte foreninger i undersøgelsen udbyder. Medlemsudviklingen kommunalt og nationalt bruges til at sætte medlemsfremgangen hos de undersøgte idrætsforeninger ind i en kontekst, der muliggør sammenligninger af medlemsudvikling lokalt, kommunalt og nationalt.

3.1. Medlemsudviklingen fra 2014 til 2019 i idrætsforeninger i Holbæk Kommune

I figur 4 præsenteres den procentvise medlemsudvikling i idrætsforeninger i Holbæk Kommune for aldersgruppen de 0-24-årige på et indeks, hvor 2014 har værdien 100 på indekset. Analysen viser en mindre fremgang blandt idrætsforeningsmedlemmer for perioden 2014 til 2019 - dog med udsving. De registrerede antal foreningsmedlemmer i idrætsforeninger i Holbæk Kommune er fra 2014 til 2019 vokset fra 13.166 til 13.667 medlemmer, hvilket svarer til en procentvis stigning på 4 procent.

Figur 4. Medlemsudvikling blandt de 0-24-årige i idrætsforeninger i Holbæk Kommune, præsenteret ved indekstallene over udviklingen fra 2014 til 2019 (pct.)

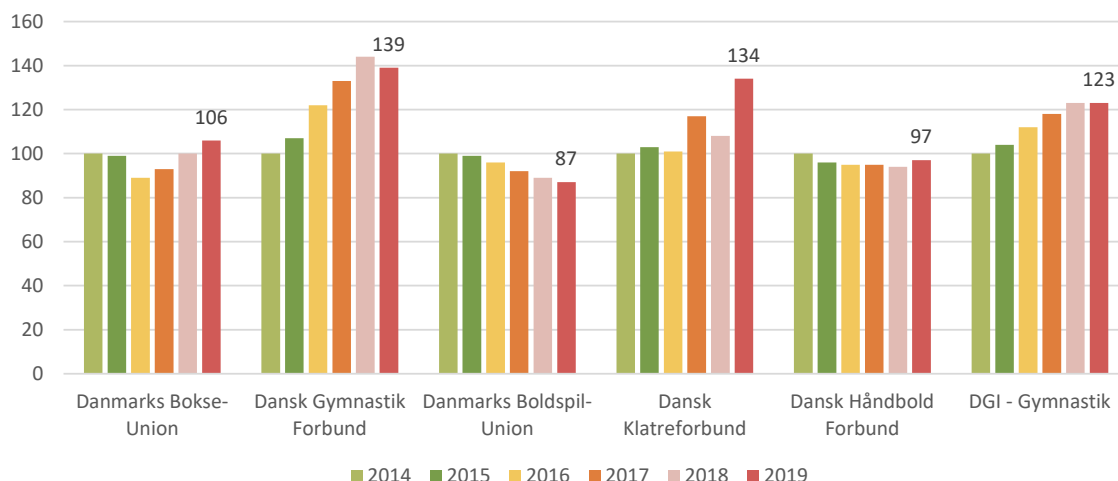
Figuren viser indekstallene for antallet af 0-24-årige medlemmer af idrætsforeninger i Holbæk Kommune fra 2014 til 2019. I 2014 var der samlet 13.166 registrerede medlemmer under 25 år, hvilket i 2019 var steget til 13.667.

3.2. Medlemsudviklingen fra 2014 til 2019 i udvalgte nationale forbund og DGI – Gymnastik

De fem specialforbund og aktiviteten gymnastik under DGI, som ses i figur 1.4, er udvalgt, fordi de repræsenterer og eller varetager de idrætsgrene, som de otte udvalgte idrætsforeninger i undersøgelsen tilbyder og har aktiviteter inden for. Figuren nedenfor viser den procentvise medlemsudvikling for de 13-18-årige, fra 2014 til 2019, hos hhv. Danmarks Bokse-Union, Dansk Gymnastik Forbund (GymDanmark), Danmarks Boldspil-Union, Dansk Klatreforbund, Dansk Håndbold Forbund og aktiviteten gymnastik under DGI.

Figur 5 viser et relativt stabilt antal medlemmer i aldersgruppen 13 – 18 år i Danmarks Bokse-Union fra 2014 til 2019, men dog med mindre udsving. Analysen af medlemsudviklingen i Danmarks Boldspil-Union (fodbold) viser derimod, at unionen har oplevet en tilbagegang i antallet af medlemmer i alderen 13-18 år, som samlet svarer til en tilbagegang på 13 procent færre medlemmer fra 2014 til 2019. Dansk Håndbold Forbund har oplevet en mindre tilbagegang på tre procent hos de 13-18-årige medlemmer i samme periode. Dansk Klatreforbund har i perioden oplevet en medlemsfremgang på 34 procent. Medlemsudviklingen hos klatreforbundet har dog været noget svingende. Dansk Gymnastik Forbund (GymDanmark) har ligesom klatreforbundet oplevet en stor medlemsfremgang for aldersgruppen svarende til 39 procent fremgang. Medlemsudviklingen for de 13-18-årige under aktiviteten gymnastik hos DGI viser ligeledes en større fremgang på 23 procent i den undersøgte periode.

Figur 5. Medlemsudviklingen for de 13-18-årige i udvalgte specialforbund samt aktiviteten gymnastik under DGI. Udviklingen er vist ved et medlemsindeks for periode 2014-2019, hvor 2014 har indekset 100.

Figuren viser den procentvise medlemsudvikling, fra 2014 til 2019, for de 13-18-årige medlemmer i fem specialforbund samt aktiviteten gymnastik under DGI. I 2014 var der registreret følgende antal medlemmer blandt de 13-18-årige: Danmarks Bokse-Union 2.904 medlemmer, Dansk Gymnastik Forbund (GymDanmark) 14.983 medlemmer, Danmarks Boldspil-Union, Dansk Klatreforbund 703 medlemmer, Dansk Håndbold Forbund 25.972 medlemmer og DGI-Gymnastik 21.074 medlemmer.

Det samlede medlemstal i idrætsforeningerne i Holbæk Kommune fra 2014-2019 er forholdsvis stabilt med en mindre stigning. Medlemsudviklingen i de udvalgte specialforbund, som står for de aktiviteter, som de til denne undersøgelse udvalgte idrætsforeninger i Holbæk Kommune beskæftiger sig med, varierer. Dansk Gymnastik Forbund (GymDanmark) og DGI-Gymnastik samt Dansk Klatreforbund har i perioden fra 2014-2019 oplevet en medlemsfremgang. I Danmarks Bokse-Union og Dansk Håndbold Forbund har der været et stabilt medlemsniveau. Danmarks Boldspil-Union har i den undersøgte periode oplevet en medlemstilbagegang. De udvalgte idrætsforeninger i undersøgelsen afspejler på ungdomsområdet ikke den kommunale medlemsudvikling, som har været forholdsvis stabil, mens idrætsforeningerne i undersøgelsen har set en jævn medlemsfremgang. Medlemsudviklingen hos Danmarks Bokse Union, Danmarks Boldspil Union og Dansk Håndbold forbund afspejles ikke hos de udvalgte idrætsforeninger i undersøgelsen, som har aktiviteter som falder ind under disse tre specialforbund. Medlemsfremgangen hos Danmarks Gymnastik Forbund (GymDanmark), Dansk Klatreforbund og DGI-Gymnastik ligner den udvikling, som klatreklubben og gymnastikforeningen i denne undersøgelse har oplevet. For de udvalgte idrætsforeninger kan der peges på, at medlemsudviklingen blandt de unge ikke ligner udviklingen i hele kommunen. De undersøgte idrætsforeninger afviger altså positivt fra det generelle billede af medlemsudviklingen i kommunen. Medlemsudviklingen i de undersøgte idrætsforeninger, der udbyder gymnastik og klatring, svarer til dels til udviklingen i de to relevante specialforbund samt DGI-gymnastik, mens udviklingen i idrætsforeningerne, der driver aktiviteterne fodbold, håndbold og boksning, ikke svarer til udviklingen i de respektive specialforbund.

4. Beskrivelser af de undersøgte idrætsforeninger

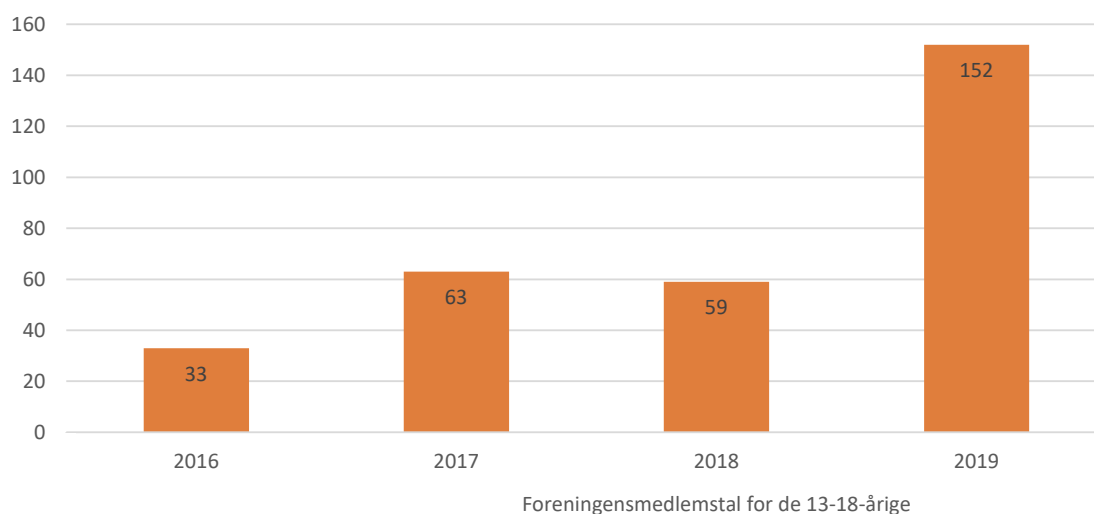
De fem udvalgte idrætsforeninger, som undersøgelsen særligt omhandler præsenteres nærmere i det følgende. Der vil være en kort præsentation af idrætsforeningerne og den kontekst, som foreningen er en del af. Dertil vil foreningernes medlemsudvikling blive analyseret og sammenlignet med medlemsudviklingen hos det relevante nationale specialforbund eller DGI-gymnastik.

4.1. Tuse IF Gymnastik

Tuse Gymnastikforening holder til i Tuse Hallen på Tuse Byvej, og foreningen havde i 2019 omkring 700 medlemmer i alt. I sæsonen 2020/2021 udbød foreningen 10 forskellige hold for børn, tre hold for unge, et hold for voksne samt seks senior tilbud. Byen Tuse har omkring 1000 indbyggere, en skole og ligger omkring seks km vest fra Holbæk centrum. Foreningens faciliteter er således relativt tæt beliggende på Holbæk, og et rutevejledningsforslag viser en 20 minutters cykeltur fra centrum af Holbæk til Tusehallen. Dertil findes der offentlig bustransport mellem Holbæk og Tuse, som kører hver halve time i myldretiden og hver time udenfor myldretiden, dog med færre afgange hen på aftenen.

Til foreningens aktiviteter er der adgang til en stor idrætshal ($>800\text{ m}^2$), en mindre hal ($300\text{-}799\text{ m}^2$) samt en idrætssal ($<300\text{ m}^2$). I den lille idrætshal findes en springgrav, og mellem den store og den lille hal kan en større port åbnes, så de to haller kan benyttes samtidig, hvilket sker til ungdomstræningen. Derudover har Tuse IF Gymnastik mini-trampoliner, air-tracks, landingsmåtter og andre redskaber, som kan tages frem til træningen. Som en del af Tuse Hallen er der desuden en forhal, et cafeteria, omklædningsrum, toiletter samt forskellige øvrige idrætsfaciliteter udenfor.

I figur 6 nedenfor ses foreningens medlemsudviklingen fra 2016 til 2019 blandt de 13-18-årige. For perioden har der været en medlemsfremgang på 119 nye medlemmer i alderen 13-18-år. Tuse IF – Gymnastik har fra 2016 til 2019 således oplevet en stor procentvis medlemsfremgang for denne aldersgruppe. Det er dog relevant at bemærke, at der i 2017 var registreret fire flere medlemmer end i 2018, hvorved medlemstallene bør ses med forbehold for årlige fluktuationer. På trods af udsvingene viser analysen dog en større medlemsfremgang hos foreningen blandt de unge medlemmer i løbet af 2016-2019.

Figur 6. Medlemsudvikling blandt de 13-18-årige fra 2016-2019 i Tuse IF – Gymnastikafdeling (antal medlemmer).

Figuren viser medlemsfremgangen over en fireårig periode for de 13-18-årige i Tuse IF – Gymnastikafdeling.

Medlemsudviklingen i specialforbundet Dansk Gymnastik Forbund (GymDanmark) og under aktiviteten gymnastik hos DGI har de seneste år været i vækst. Af den tidligere præsenterede figur 1.4, der viser en analyse af medlemsudviklingen blandt de 13-18-årige fra 2014-2019 i Dansk Gymnastik Forbund (GymDanmark) og aktiviteten gymnastik under DGI, ses der en medlemsfremgang, som også ses i foreningen Tuse IF Gymnastik.

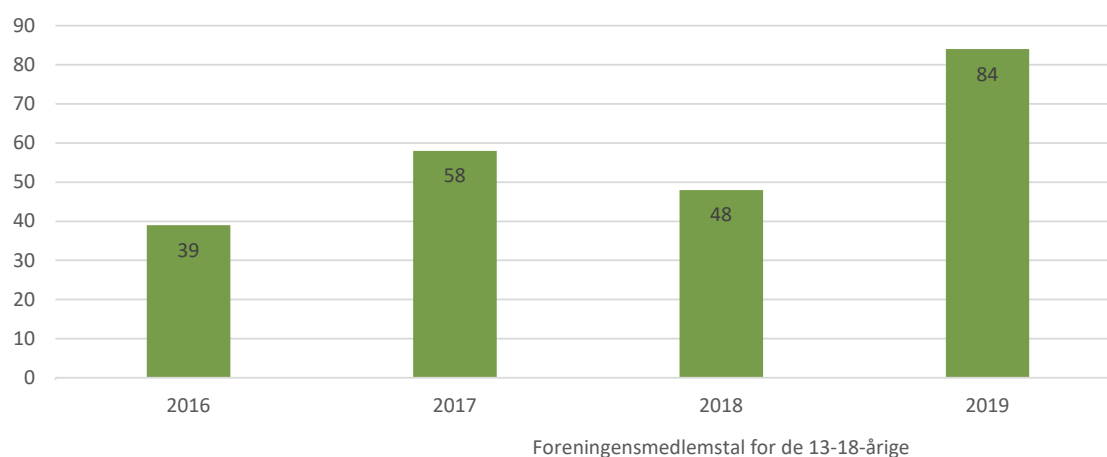
4.2. Holbæk Klatreklub

Holbæk Klatreklub holder til i en ældre skibsværftsbygning på Havnevej i Holbæk. I 2015 blev det gamle skibsværft på havnen renoveret, hvorved klatreklubben rykkede fra sine gamle faciliteter og ind i disse nyrenoverede lokaler. Det gamle skibsværft, som også omtales som Holbæks nye aktivitetshus, rummer udover foreningen Holbæk Klatreklub en café, en afdeling af Holbæk Ungdomsskole, en produktionsskole samt andre aktiviteter. I værftsbygningen har foreningen adgang til omklædningsrum og toiletter, hvilket påpeges som værende en væsentlig opgradering i forhold til foreningens tidligere lokaler. Foreningen har desuden faciliteter til både traditionel rebklatring samt den nyere klatredisciplin bouldering, som er klatring i lav højde uden sikring. Udover disse faciliteter råder foreningen over et lille køkken, lidt opbevaringsplads samt et nøglesystem, så medlemmer over 15 år og med et vist sikringskursus kan tilgå faciliteter udenfor den planlagte holdtræning og åbningstider.

I efteråret 2020 udbød foreningen to børnehold, to børne-/ungehold, fire unge-/voksenhold, et voksenhold samt to frie træninger ud over den frie adgang via foreningens nøgleordning. Holbæk Klatreklub har siden 2014 oplevet en positiv medlemsvækst, hvilket har betydet, at foreningen fra 2014 til 2019 er vokset fra 165 til 328 medlemmer. Antallet af foreningens

13-18-årige medlemmer har i perioden 2016 til 2019 ligeledes været i vækst, hvilket fremgår af figur 7. Foreningen har oplevet en medlemsfremgang på 45 flere unge medlemmer i løbet af denne fireårige periode.

Figur 7. Medlemsudvikling fra 2016-2019 for de 13-18-årige i Holbæk Klatreklub.

Figuren viser medlemsfremgangen over en 4-årig periode for de 13-18-årige medlemmer i Holbæk Klatreklub.

Sammenholdes der med tilgængelige medlemstal fra Dansk Klatreforbund ses en tydelig vækst for klatresporten i Danmark generelt. Specialforbundet er vokset fra omkring 2.000 medlemmer i 2004 til lidt over 10.000 medlemmer i 2019 og herunder også en vækst blandt de 13-18-årige, som tidligere er vist i figur 1.4. Specialforbundets medlemstal rummer ikke information om de aktive klatrere, som dyrker sporten i kommercielle klatre- og boulderhaller, hvilket i løbet af det seneste årti også er vokset flere steder i landet. Klatring og bouldering oplever altså en stigende popularitet i Danmark så vel som internationalt, hvor klatring desuden også er kommet på OL-programmet. (<https://politiken.dk/forbrugogliv/motion/art5598214/Motionister-erobrer-klatrevæggene-i-stor-stil>)

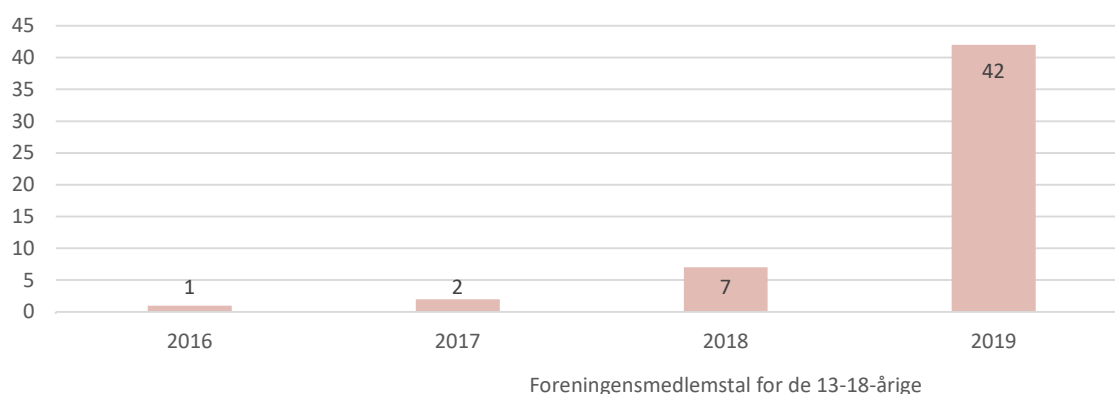
4.3. Ugerløse Idrætsforening

Ugerløse Idrætsforening er en flerstrengt idrætsforening, som driver forskellige aktiviteter inden for blandt andet tennis, badminton, fodbold, billard, e-sport, fysisk træning, petanque, lystfiskeri og fotoklub. Foreningen og byen Ugerløse ligger i udkanten af Holbæk Kommune med en afstand på omkring 18 km til både Holbæk by og Sorø By. I Ugerløse er der omkring 1000 indbyggere, og som naboer til foreningen findes en skole samt et friluftsbad. Foreningens faciliteter består af et klubhus med opholdsrum, omklædning, toiletter, depoter samt et mindre lokale til e-sport. Dertil har foreningen også aktiviteter i haller/sale i Ugerløse eller nabobyerne. Rundt om foreningens klublokaler findes flere udendørs faciliteter så som en

tennisbane, en multibane, et petanque område og flere fodboldbaner i forskellige størrelser. I 2020 udbød foreningen 1-5 forskellige aktiviteter under hver af foreningens 'strenge', hvilket betød, at foreningen havde omkring 20 forskellige hold/aktiviteter til børn, unge og voksne. Foreningen drives frivilligt, hvilket formanden tillægger stor betydning, da det bl.a. betyder, at Ugerløse Idrætsforening kan holde deres kontingent på de forskellige hold og aktiviteter på et minimum på omkring 350 til 400 kr. pr. medlem.

I 2019 havde foreningen 283 medlemmer, og heraf var 42 mellem 13 og 18-år. For de unge 13-18-årige, vist i figur 8, har foreningen oplevet en medlemsudviklingen, der er vokset fra nærmest ikke at have haft medlemmer i denne aldersgruppe til i 2019 at have 42 unge medlemmer. En analyse af foreningens samlede medlemsudvikling fra 2014 til 2019 indikerer dog ikke en særlig frem- eller tilbagegang i det samlede medlemstal, da foreningen har ligget forholdsvis stabilt på omkring 250-300 medlemmer i denne seksårige periode.

Figur 8. Medlemsudviklingen fra 2016-2019 for de 13-18-årige i Ugerløse Idrætsforening.

Figuren viser medlemsfremgangen over en 4-årig periode for de 13-18-årige i Ugerløse Idrætsforening.

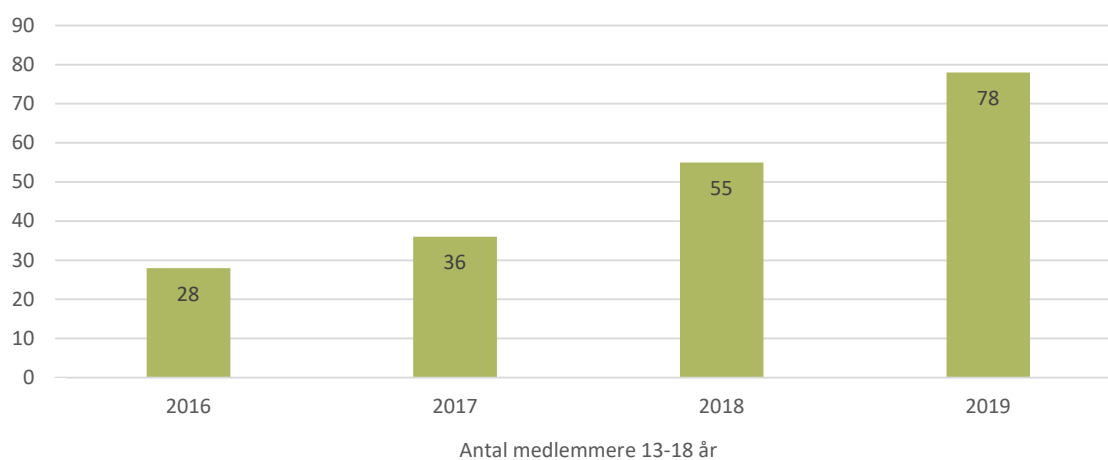
Det er svært at sammenligne foreningens medlemstal med medlemsudviklingen hos specifikke specialforbund eller DGI-Gymnastik, da foreningen som tidligere nævnt er flerstrengt og driver mange forskellige aktiviteter. Formanden i Ugerløse idrætsforening fortæller dog, at foreningen i januar 2019 indviede nye faciliteter til E-sport samt startede hold til dette, hvor børn og unge kan dyrke og gå til E-sport i foreningen. Oprettelsen af E-sport i foreningen peges på som et af de forhold, formanden oplever har haft betydning for deres medlemsfremgang blandt de 13-18-årige medlemmer.

4.4. Team Bredahl Bokseklub

Foreningen Team Bredahl Bokseklub Klatreklub holder til i lokaler på en sidegade til Holbæks centrale butiksgade Ahlgade. I 2016 flyttede bokseklubben fra lokaler i en ældre facilitet 7-8 km udenfor Holbæk til i dag at have en central beliggenhed. Foreningen udbyder træning syv gange om ugen for børn, unge og voksne på motionshold, kaldet motionsboksning, et særligt ugentligt Parkinsons hold samt et kamphold for medlemmer over 10 år, der foregår tre gange om ugen. Faciliteterne, som foreningen råder over, er funktionelle men slidte. Foreningens formand fortæller dog, at det ligger i god tråd med bokseklubbens ønske om at have nogle rammer, som bærer præg af at blive brugt en masse. Trænerne i foreningen aflønnes, men ellers drives foreningen af en frivillig bestyrelse. Et kontingent koster 1250 kr. halvårligt og 2000 kr. helårligt.

Siden 2014 har Team Bredahl Bokseklub oplevet en stor medlemsvækst, hvilket har betydet, at foreningen fra 2014 til 2019 er vokset fra 26 til 285 medlemmer. Andelen af foreningens 13-18-årige medlemmer har i perioden 2016 til 2019 også været i vækst, hvilket kan ses i figur 9. Medlemsanalysen viser en fremgang på 50 medlemmer i alderen 13-18 år hen over denne fireårige periode.

Figur 9. Medlemsudviklingen fra 2016-2019 for de 13-18-årige i foreningen Team Bredahl Bokseklub (antal medlemmer).

Figuren viser medlemsfremgangen over en 4-årig periode for de 13-18-årige i Team Bredahl Bokseklub.

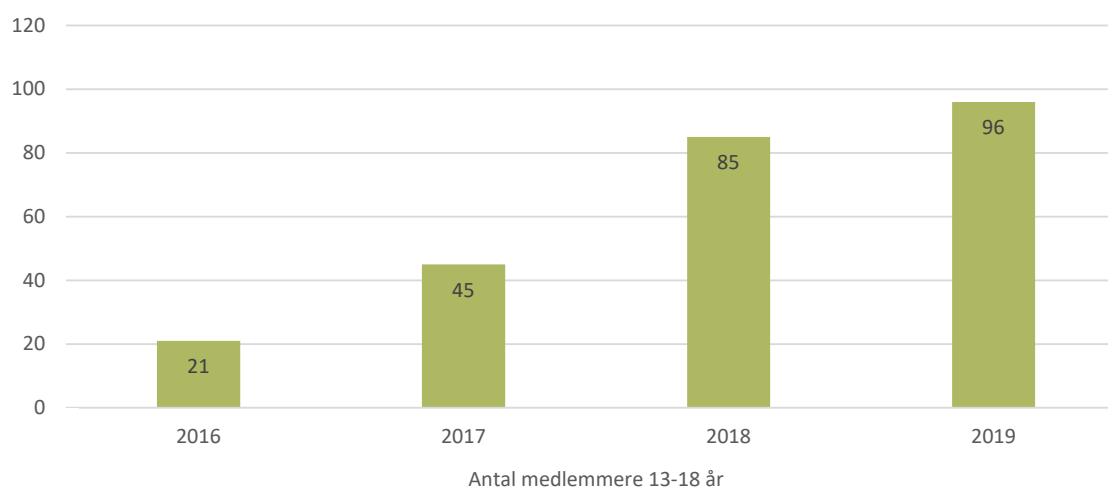
Medlemsudviklingen og tilslutningen til boksning under Danmarks Bokse-Union har de seneste år ligget nogenlunde stabilt, og man kan ikke tale om en generel fremgang for sporten, når man ser på Danmarks Bokse-Unions medlemstal. Af den tidligere præsenterede figur 5, der viser en analyse af medlemsudviklingen blandt de 13-18-årige fra 2014-2019 i Danmarks Bokse-Union, er der heller ikke indikationer på, at boksning blandt unge i Danmark har oplevet en særlig fremgang de seneste år.

4.5. Tølløse Gymnastikforening

Tølløse Gymnastikforening holder til i Tølløse Hallen samt i en gymnastiksal på Tølløse Centralskole få hundrede meter fra hallen. Foreningen havde i 2019 omkring 670 medlemmer, og i sæsonen 2020/2021 udbød foreningen fem forskellige hold for børn, to forskellige hold for unge samt funktionel træning, yoga og Zumba for unge, voksne og ældre. Alt efter aktivitet varierer kontingenterne mellem 350-1200 kr. Byen Tølløse har omkring 3800 indbyggere, tre skoler og ligger cirka 13 km fra Holbæk centrum. Foreningen har adgang til et depot, hvor de opbevarer gymnastikredskaber, som tages frem til deres ugentlige træninger og pakkes væk umiddelbart efter. Halgulvet og faciliteten har størrelse af en håndboldbane, og langs siderne er der mindre tribuner. Derudover findes der omklædning, toiletter, en forhal og et cafeteria - dog med begrænsede åbningstider.

I 2019 havde foreningen omkring 675 medlemmer, hvoraf 96 var medlemmer i gruppen 13-18-årige. I figur 10 nedenfor ses medlemsudviklingen fra 2016 til 2019 blandt de 13-18-årige. Tallene viser en fremgang på 75 medlemmer i alderen 13-18-år i denne periode. Tølløse Gymnastikforening har således over en firårig periode oplevet en stor medlemsfremgang for denne aldersgruppe.

Figur 10. Medlemsudviklingen fra 2016-2019 for de 13-18-årige i Tølløse Gymnastikforening (antal medlemmer).

Figuren viser medlemsfremgangen over en 4-årig periode for de 13-18-årige i Tølløse Gymnastikforening.

Medlemsudviklingen i specialforbundet Dansk Gymnastik Forbund (GymDanmark) og under aktiviteten gymnastik hos DGI har de seneste år været i vækst. Den tidligere præsenterede figur 5 viser, at gymnastik på landsplan har haft en medlemsfremgang blandt de 13-18-årige fra 2014-2019, som man altså også finder i Tølløse Gymnastikforening. Medlemsfremgangen er dog noget mere udtalt i foreningen end hos Dansk Gymnastik Forbund og hos aktiviteten gymnastik under DGI.

4.6. Øvrige foreninger – Tølløse Boldklub, Holbæk Bold- og Idrætsforening samt SMUT BG

Som tidligere beskrevet blev fem idrætsforeninger udvalgt, som undersøgelsen primært går i dybden med for at belyse hvilke forhold der har betydning for fastholdelse og rekruttering af unge. De øvrige tre idrætsforeninger er inkluderet i undersøgelsen ved medlemsregisteranalyse og telefonisk interview med en repræsentant fra foreningen. I tabel 2 nedenfor ses en kort præsentation af disse tre øvrige idrætsforeninger.

Tabel 2. Tabel af de tre idrætsforeninger som inkluderes i undersøgelsen ved medlemsregisteranalyse og telefonisk interview.

IDRÆTSFORENING	TØLLØSE BOLDKLUB	HOLBÆK BOLD- & IDRÆTSFORENING	SMUT BG (håndbold)
Lokalområde/placering	Tølløse – cirka 15 kilometer syd fra Holbæk by	Holbæk by – det nye Holbæk Sportsby	Stestrup, St. Merløse, Ugerløse og Tølløse
Kontingenterpriser for ungdomsmedlemmer	Cirka 520-625 kr.	Cirka 1100-1900 kr.	Cirka 850-1200 kr.
Medlemsfremgang for de 13-18-årige fra 2016-2019	57	50	49
Samlet medlemsvækst i foreningen fra 2014-2019	324	116	32

Tabellen viser de tre idrætsforeninger som inkluderes i undersøgelsen ved telefonisk interview samt medlemsregisteranalyse.

Figur 11 viser, at hver af de tre idrætsforeninger over en fireårige periode har oplevet en medlemsvækst på omkring 50 nye 13-18-årige medlemmer. Foreningerne afspejler således ikke den mere eller mindre stagnerende medlemsudvikling, som ses i Holbæk Kommune for samme periode. Disse tre foreningers udvikling svarer heller ikke til den udvikling, som Danmarks Boldspil Union og Dansk Håndbold Forbund har oplevet for perioden. Danmarks Boldspil Union har oplevet en medlemsnedgang for denne aldersgruppe, mens både Tølløse Boldklub og Holbæk Bold- og Idrætsforening for perioden har fået flere medlemmer blandt de 13-18-årige. Vendes blikke mod Dansk Håndbold Forbund ses en nogenlunde stabil medlemsudvikling, mens håndboldklubben SMUT BG i sammen periode og for samme aldersgruppe har oplevet en medlemsfremgang.

Figur 11. Medlemsudviklingen fra 2016-2019 for de 13-18-årige i Tølløse Boldklub, Holbæk Bold- & Idrætsforening og SMUT BG (håndbold) (antal medlemmer).

Figuren viser medlemsfremgangen over en 4-årig periode for de 13-18-årige i de tre idrætsforeninger.

5. Analyse

Til analysen er der hentet inspiration fra begrebet 'organisations kapacitet'. Med dette forstås helt overordnet de forhold, karakteristika og ressourcer, som en organisation – i dette tilfælde idrætsforeninger - har til rådighed og kan sætte i spil for at opnå sine mål (Eisinger, 2002). Hall og medforfattere (2003) skelner mellem tre former for forenings kapacitet, som har betydning for foreningens handlinger og muligheder for at nå sine mål: 'Menneskelig', 'finansiell' og 'strukturel' kapacitet. I det følgende ser vi især på idrætsforeningernes menneskelige kapacitet, som består af individers (her især træneres) kompetencer, viden, holdninger, motivation og adfærd i organisationen (afsnit 5.1), forholdet mellem medlemmerne (fællesskabet) (afsnit 5.2), og den mere strukturelle og materielle kapacitet med vægt på de fysiske faciliteter, interne arbejdsgange i foreningen samt dens netværk og integrering i lokalsamfundet (afsnit 5.3). Idrætsforeningens samlede kapacitet har betydning for dens handlinger og evne til at opnå sine mål.

5.1. Menneskelige ressourcer – kompetente trænere og instruktører

Hos de undersøgte idrætsforeninger, viser det sig undervejs, at særligt instruktørens og trænerens roller er af stor betydning for foreningernes succes med at fastholde og rekruttere unge. Gennem analyserne af observationer, interviews og uformelle samtaler, hvorfra udvalgte eksempler fremhæves i det følgende, kan der peges på flere væsentlige forhold hos trænerne, som har betydning for de unges trivsel, engagement og lyst til at være en del af den respektive idrætsforening og ungdomshold. I det følgende kommer undersøgelsen således omkring det, der ved organisationskapacitet betegnes som menneskelige ressourcer.

5.1.1. Den personlige intention, baseret på egne foreningsoplevelser, der brænder igennem

En af de kvaliteter, som går igen hos idrætsforeningerne og ungdomsholdene i undersøgelsen, er, at der blandt trænerne og instruktørerne er stærke personlige intentioner, som kommer til syne i træningens indhold og måden den afvikles på. Flere af interviewene og de uformelle samtaler med trænerer og instruktører indeholder således fortællinger om intentioner og ønsker for, hvad ungdomstræningen bør indeholde og bidrage til. Ved besøgene i de fem udvalgte idrætsforeninger gav flere af trænerne og instruktørerne eksempler på betydningsfulde oplevelser og erfaringer, som de selv har taget med fra deres egen tid som ung i en idrætsforening, og som de nu står og har intentioner om at videregive til de unge i foreningen. Nogle af trænerne og instruktørerne fortæller om specifikke oplevelser, og hvordan de brænder for at kunne give lignende oplevelser videre til de unge i foreningen.

Træneren fra bokseklubben i Holbæk fortæller, hvordan han selv har fået store oplevelser som ung i en bokseklub. Oplevelserne rummer rejser og klubture, hvilket han nu, som ungdomstræner, fortæller, at han blandt andet arbejder for at kunne give videre til de unge i bokseklubben.

Ønsket om at videregive nogle af de samme oplevelser, som træneren selv har fået, be-

tyder blandt andet, at bokseklubben prioriterer og arbejder for en økonomisk situation, der muliggør billige eller gratis klubture, som de unge medlemmer kan komme med på.

Interviewer: *De [red. sponsorerne] er så med til, at sponsorere klubture til de unge? Er det det, sponsoraterne bliver prioriteret til?*

Boksetræner og formand for Team Bredahl Bokseklub: *ja! ja! For helvede. Det er det, det handler om (...) jeg har fået giga oplevelses via boksningen og også kun ved at betale mit kontingent... og altså alle de oplevelser jeg har fået igennem boksningen, det kan ikke måles med noget som helst, og jeg glemmer det aldrig, aldrig nogle sinde.*

Videre fortæller træneren, hvordan han mener, at hans engagement brænder igennem og smitter af på de unge. Han fortæller, hvordan han oplever, at boksning, og det at komme i bokseklubben, udvikler de unge og er med til, at de får en større tro på sig selv og glæde i hverdagen, ligesom han selv har oplevet. Trænerens engagement og interesse for de unge i bokseklubben er ligeledes noget, som de unge sætter pris på og fortæller som værende af stor betydning for, at de trives i klubben og oplever det som spændende og meningsfuldt at komme til træningen.

Boksetræner og formand for Team Bredahl Bokseklub: *Når de unge kan se, at jeg er engageret, at jeg er glad, og at det her er min klub, som jeg elsker, så smitter det, selvfølgelig. Altså jeg elsker jo også at se drengene blomstre, fra de kommer som små mus, når de går ind ad døren første gang, og så efter et år ser man dem bare gå helt oprejste og (...), bare gå og være glade og sådan.*

Bokser 1: *De [red. trænerne] vil gerne snakke med en, de er meget imødekommende, og de holder sig ikke tilbage.*

I gymnastikforeningen, som holder til i Tuse, fortæller to instruktører også om deres ønsker om og intentioner for, hvad de mener bør fylde til gymnastiktræningen og på holdet generelt. En instruktør fortæller, hvordan hun oplever det sociale som meget motiverende og som værende en af de centrale grunde til, at hun trives som udøver på sit eget gymnastikhold. Flere af de andre instruktører er enige i dette og fortæller, at det i høj grad er det sociale fællesskab omkring gymnastikken, der har betydning for, at de kan lide at bruge tid på gymnastik, som udøver og instruktør. Instruktøren, som selv er i starten af tyverne, fortæller, hvordan hun oplever, at hendes egne oplevelser af de sociale fællesskaber inden for gymnastikken også kommer til at være centrale elementer i det, hun og instruktørteamet vægter på ungdomsholdet og til de ugentlige træninger.

Instruktør 2: *De unge skal kunne fornemme, at vi kan lide at være der. Jeg tror, at det betyder meget for gymnasterne, at de kan se, vi har det godt sammen, men det [red. det sociale] er jo også noget af det, vi selv synes er fedt på de gymnastikhold, vi [red. instruktører] selv går på. Så det er også derfor, vi [red. instruktørteamet] vægter det*

sociale højt på holdet her (...), vi vil også gerne give det [red. et fokus på det sociale] videre til dem, vi selv er instruktører for nu.

Instruktørerne i gymnastikforeningen i Tuse fortæller også, hvordan næsten alle i instruktørgruppen selv har gået på juniorholdet eller været gymnast i foreningen som ung eller barn. Deres tid i samt nuværende engagement i foreningen kædes stærkt sammen med mange gode sociale oplevelser, som instruktørerne fortæller som værende både vigtigt for dem personligt, men også noget der har betydning for, at de nu brænder for at give videre eller på anden vis være med til at skabe gode fællesskaber for de unge gymnaster på holdet. Der er således i tråd med bokseklubben også i denne forening overvejelser om, hvad de mener og synes, der bør fylde på holdet. I tråd med instruktørernes intentioner om, at det sociale bør være et centralt element på holdet, fortæller flere af de unge gymnaster, hvordan deres instruktører er meget energiske og gode til at lave aktiviteter, hvor der er plads til det sociale. To gymnaster fortæller blandt andet, hvordan de oplever, at instruktørerne er gode til at lave sjove aktiviteter, som er med til, at de unge på holdet lærer de andre på holdet bedre at kende og få skabt sociale relationer på kryds og tværs.

Den ene gymnast fortæller: ... altså bare sådan generelt, så er instruktørerne gode til at lave sjove lege og sjove øvelser med os, som gør, at vi på holdet lærer hinanden at kende og får nye venner.

I Tølløse Gymnastikforening har både bestyrelsesmedlemmet, som blev interviewet, samt en instruktør fra et af foreningens to ungdomshold den opfattelse, at de unge i særlig grad trives og motiveres, når instruktørerne i foreningen udviser en interesse for de unge.

Bestyrelsesmedlem i Tølløse Gymnastikforening: Væksten kommer jo af, at vi har nogle instruktører, som gider og tager fat ikke, og det betyder, at de unge gymnaster de fortæller jo så deres venner, at de er på et fedt hold, med instruktører der gider dem.

På samme måde fortæller instruktøren fra gymnastikforeningen, hvordan hun viser holdet og de unge, det hun kalder ”commitment”. Hun rækker ud til de unge via de sociale medier, og gennem dialog og involvering på holdets Facebookgruppe viser hun sit engagement, hvilket hun oplever som betydningsfuldt for de unge. Instruktøren fortæller også om hendes positive oplevelser af at række ud til de unge i deres hverdag. Hun har eksempelvis gode erfaringer med at sende små videoklip fra deres træning, hvor den eller de unge lykkedes med det, de havde fokus på til træningen. Instruktøren fortæller om oplevelsen af, at ved at sende disse små videoer til deltagerne, viser hun dem sit engagement, og de unge oplever hendes intentioner om at hjælpe de unge til at udvikle sig og blive bedre. Denne personlige involvering og personlige intention, ofte baseret på instruktørens egne positive oplevelser som foreningsaktiv, er altså af betydning for instruktørernes og foreningernes evne til at fastholde de unge.

5.1.2. Et tydeligt budskab om samvær, sjov, gang i den og sportslig udvikling

Gennem besøgene hos idrætsforeningerne og ved de udførte observationer af foreningernes ungdomstræning, samt efterfølgende interviews og samtaler, kan analysen pege på en håndfuld centrale ord og vendinger, som gik igen i de interviewedes udsagn og fortællinger. I mange tilfælde fortalte både udøverne, trænerne og instruktørerne, hvordan der lægges vægt på, at aktiviteterne på ungdomsholdet og til ungdomstræningen skal have et 'socialt' fokus. Samtidig påpeges det også, at der skal være 'gang i den', og der bør være gode muligheder for, at de unge kan 'udvikle sig' inden for deres respektive idræt.

I Tuse IF Gymnastik fortæller to gymnastikinstruktører om deres oplevelse af, at det er vigtigt at turde gå forrest som instruktør og fokusere på at skabe en afslappet stemning ved for eksempel at lave sjov og ballade med hinanden, med udøverne eller ved at klæde sig anderledes og derigennem vise, at det er i orden at se forskellig ud. Instruktørerne synes, at det er givende for det sociale på holdet og de unge gymnaster, når de som instruktørgruppe tør at gå forrest, 'giver den gas', laver sjov med sig selv og hinanden. De to interviewede instruktører fra Tuse IF gymnastik fortæller:

Instruktør 1: [red. som instruktør handler det om at] *få skabt en fed holdånd, altså det skal bare være sjovt (...), der skal ikke være nogle hæmninger for at turde råbe højt, være stolt over sig selv og give den maks gas (...).*

Instruktør 2: *Der skal der være plads til alle. Der er jo selvfølgelig ikke nogen i vores træner team, der er helt normale, hehe. Vi er lidt os selv alle sammen og har det sjovt alle sammen.*

Instruktør 1: *Det er også det her med, vi er ikke bange for at være anderledes (...). Hvis han [red. instruktøren] ser 'grim' ud, så kan vi [red. de unge udøvere] også se så grimme ud, selvom det ser pisse underligt, men altså det er bare pissesjovt også.*

På samme måde fortæller to piger fra gymnastikholdet, hvordan de oplever instruktørerne som både engagerede, dygtige og sjove, hvilket har en meget positiv betydning for dem og deres motivation for at gå på gymnastikholdet. To unge udøvere fra klatreklubben beskriver også deres instruktører som sjove og kalder dem blandt andet for tosehoveder, da de unge bliver spurt til en aktuel episode, hvor to af instruktørerne på ungdomsholdet laver sjov, mens de giver information til udøverne.

Interviewer: *Er de altid sådan der [red. fjollede og hurtige til at lave sjov]?*

Udøver: *ja - de er nogle tosehoveder hehe. De kan godt lide at lave sådan sjov og ballade, også når vi er ude på klippen [red. når foreningen arrangerer klubture og klatreture i eksempelvis Sverige].*

I tråd med citatet ovenfor fortæller en anden ung udøver også, at klatreinstruktørerne på ungdomsholdet generelt er lidt "skøre", og at de ofte laver sjov med hinanden og udøverne, men at

de samtidig er gode til at finde på forskellige aktiviteter og udfordringer til de unge på holdet.

En udøver fra bokseklubben i Holbæk fortæller, hvordan det er motiverende, at træningen i klubben både er hård og udfordrende, samtidig med at hun også oplever, at der er plads til det sociale på holdet. For udøveren er det dog særligt vigtigt, at træningen er hård og fysisk krævende. En anden udøver fra bokseklubben fortæller, hvordan træningen er motiverende, fordi den er fysisk hård, og at trænerne i klubben ikke holder sig tilbage med at råbe, hvilket er med til at sætte en stemning, som betyder, at han kan presse sig selv lidt mere end ellers. Da de to udøvere under uformelle samtaler bliver spurgt om, hvad der har betydning for, at de trives og kan lide at dyrke boksning i bokseklubben, fortæller de:

Udøver 1 ”... det er fysisk hårdt og Jimmi er en god træner, der for eksemplet tør at råbe og presse os, hvilket er meget motiverende for mig”

Udøver 2 ”det er sandsynligt meget det sociale, jeg bliver altid glad, når jeg har været til træning, og det er altid sjovt med de andre drenge, som får mig til at grine og sådan. Men det er også en virkelig god træning, fordi det er hårdt og gør, at jeg fokuserer.”

5.1.3. Dygtige instruktører der kan deres ’håndværk’

At kunne hvad man vil og være i stand til selv at vise færdigheder

Et forhold, som nævnes af nogle af de unge i tre af de udvalgte idrætsforeninger, er betydningen af at have instruktører og trænere, der har et højt færdighedsniveau, eller tidligere har haft et færdighedsniveau, som lå højt. Det er dog langt fra entydigt, at instruktørernes og trænerne egen-færdigheder alene har en betydning for, hvorvidt de unge oplever trænerne og instruktørerne som motiverende og gode. I større grad tyder analysen på, at egen-færdighederne er en kompetence, som instruktørerne og trænerne kan sætte i spil sammen med deres øvrige underviserkompetencer. Eksempelvis fortæller to unge fra klatreklubben om en af deres trænere, som tidligere har været en dygtig klatrer, der kunne klatre svære ruter:

Klatrer 1: *Det er i hvert fald 20 år siden, han har klatret hehe. Men han har styr på teknikkerne [red. både klatrespecifikt og ift. sikkerhed] og alt sådan noget.*

Klatrer 2: *ja det er nemlig det. Han har styr på rigtig mange ting, men han klatrer bare ikke rigtig mere (...).*

Interviewer: *Så han kan fortælle jer, hvad I skal gøre - men kan ikke selv vise det?*

Klatrer 2: *nej. Men det [red. at fortælle os hvad vi skal gøre] er han til gængæld også rigtig god til.*

Klatrer 1: *ja og guide os (...). Og så er han er også god til at motivere og sådan.*

Klatrer 2: *ja - han er med til at gejle stemningen op og sådan presse os.*

På sammen måde bliver trænerens egen-færdigheder i bokseklubben også et emne, som de unge og træneren bringer frem. For bokseklubben viser analysen, at de unge og træneren selv oplever, at trænerens egne erfaringer og færdigheder i flere tilfælde er af betydning for god og motiverende træning. Det bliver dog også nævnt, at egen-færdigheder ikke nødvendigvis kan omsættes til trænerkompetencer. I dette tilfælde oplever træneren selv - og nogle af unge siger det også - at trænerens egne erfaringer bidrager til en oplevelse af autenticitet, hvor træningen i højere grad opleves som god og meningsfuld. Træneren selv har mange erfaringer med boksning og herunder også et højt færdighedsniveau, som han kan sætte i spil gennem forevisninger, øvelser og personlig feedback.

Bokser 1: (...) det også fedt at gå her, fordi vores træner er den bedste træner. Han laver god træning, ved selv hvordan det er at være bokser, fordi han selv har bokset, og han har meget erfaring med boksning.

Bokser 2: Vores træner er også bare dygtig til at lære os mange af de tekniske ting ved boksning, tidligere, i en anden klub, oplevede jeg nogle trænere, som ikke var nær så gode som her.

Boksetræner og formand for Team Bredahl Bokseklub: ... at jeg har været verdensmester og europamester. Det er jo en ting. Altså jeg ved jo, hvad boksning handler om (...), men altså fordi du har været en god bokser, er det ikke ens betydning med at du er en god træner.

Under interviewet med to af instruktørerne fra gymnastikforeningen, Tuse IF Gymnastik, bliver emnet omkring egen-færdigheder også taget op. Instruktørerne fortæller, hvordan de fleste af instruktørerne, for det pågældende hold, går på forskellige udtagelseshold for dygtige gymnaster. Den ene instruktør fortæller i den forbindelse om hendes oplevelse af instruktørernes niveau, og hvilken betydning det har for gymnasterne på holdet.

Kvindelig instruktør: Niveauet herude [red. blandt instruktørerne på holdet] er ret højt, vi har nogle springinstruktører, som er dygtige gymnaster og kan lære de unge noget nyt, og jeg tror, vi har både Sara(pseudonym) og jeg, som også godt kan udvikle på rytmepigerne, så de bliver bedre.

Under flere af interviewene og de uformelle samtaler bliver der, som præsenteret i citaterne ovenfor, fortalt om trænerne og instruktørernes kompetencer som værende af betydning for fastholdelsen af unge medlemmer. Under interviewet med bestyrelsesformanden fra Tølløse Boldklub, er trænerne kompetencer også et emne som vendes. I den forbindelse fortæller formanden også om et yderligere forhold, som han anser som væsentligt for, at de i Tølløse Boldklub har oplevet medlemsvækst blandt aldersgruppen 13-18-årige. Det handler om at have kontinuitet blandt flere af trænerne på deres børn- og ungdomshold. Kontinuiteten blandt foreningens trænere er således et af de emner, som formanden positivt fortæller om som værende af betydning for, at foreningen de senere år har fastholdt flere medlemmer. Så-

ledes er der i de yngre aldersgrupper flere medlemmer, som nu er blevet ældre og en del af den 13-18-årige gruppe af medlemmer.

Formand for Tølløse Boldklub: I klubben har vi dygtige trænere, som har en stor del af æren for at fastholde børn og unge videre op i ungdomsrækkerne og en af de væsentlige forhold her er at sikre stabile træninger, hvor der simpelthen ikke aflyses træninger. De seneste år har vi også haft en del kontinuitet af trænere, som har fulgt deres respektive hold i flere år, hvilket jeg også mener har været positivt for de hold, som har haft faste trænere.

I tråd med bestyrelsesformanden fra Tølløse Boldklub, fortæller flere af trænerne, instruktørerne og unge, at der i deres foreninger også har været en kontinuitet blandt trænerne på ungdomsholdene. I Tølløse Gymnastikforening har flere af instruktørerne således været instruktører på ungdomsholdene i flere år, ligesom det er tilfældet i Tuse IF Gymnastik og i Team Bredahl Bokseklub. I Holbæk Klatreklub fortælles der også om en af de garvede instruktører, som i en årrække har haft ungdomstræningen samt indimellem har taget gruppen af unge med interesse for udendørsklatring med på tur. Trænerne og instruktørernes kontinuitet hos flere af foreningerne har betydet, at der har været længere perioder, hvor trænerne og de unge har lært hinanden at kende og fået etableret relationer til hinanden, som nogle af de unge peger på som værende af betydning for deres lyst til at gå til den respektive idræt.

5.2. Den sociale kapacitet: Socialt fælles i et udviklende og meningsfyldt miljø

I det forrige var blikket rettet mod den menneskelige kapacitet i foreningerne med fokus på trænerne engagement og kompetencer. Der blev således set på, hvad man kan kalde undervisningskompetencer, og hvordan disse sættes spil til træningen og i mødet mellem trænerne/instruktørerne og de unge. I det følgende rettes fokus på det mellem menneskelige, dvs. de sociale forhold og dets betydning for de unge, samt trænerne og instruktørernes fokus på en udfordrende og udviklende træning. Den sociale side ved en forening og en træningsgruppe er også en form for kapacitet. I den akademiske litteratur benævnt som social kapital. Forskningen har vist, at de sociale relationer og tilliden mellem mennesker har afgørende betydning for, hvor godt et samfund som helhed fungerer, og hvor godt en afgrænset gruppe eller organisation fungerer (Putnam, 2000). Men forskningen har også vist, at karakteren af det sociale i høj grad afhænger af, hvor meningsfuld (bl.a. hvor lærende) aktiviteten, man er samlet om, er (Lim og Putnam, 2009).

5.2.1. De sociale aspekter og deres betydning

I de besøgte idrætsforeninger fortæller flere af de unge, hvordan de i høj grad motiveres af at være en del af og blive inkluderet i et socialt fællesskab på deres respektive ungdomshold. Det er et af de helt centrale pointer, som en gruppe unge fra Ugerløse IF fortæller om, da de besøges under en af deres to ugentlige fodboldtræninger. De fire unge har alle erfaringer fra

andre klubber, hvor de tidligere har spillet. Disse erfaringer bliver i samtalerne ofte inddraget som en sammenligning mellem deres nu værende oplevelser af at spille fodbold i Ugerløse IF.

De unge fortæller om flere grunde til, at de på nuværende tidspunkt er meget glade for fodboldholdet i Ugerløse. Et af de helt centrale forhold er oplevelsen af at være blevet en del af et meningsfuldt fællesskab omkring fodbolden, som de tidligere har savnet. Flere af de unge fortæller, at de tidligere på andre fodboldhold har savnet, at træningen og holdet var mere hygge-betonet og ikke så seriøst og konkurrence orienteret.

Interviewer: Hvordan kan det være, I har kan samle så mange til holdet?

Fodboldspiller 1: jeg tror, at der er flere, som savnede at kunne spille noget hyggebold i stedet for, at det hele skal være så seriøst (...). Det er det i hvert fald, der hvor jeg tidligere har spillet.

Fodboldspiller 2: Jeg tror også, det handler om, at i andre klubber har mange af os spillet sammen med folk på forskellige aldre, både ældre som for eksempel nogle på 25 år eller nogle yngre spillere på forskellige ungdomshold.

Fodboldspiller 1: Men her kender vi alle sammen hinanden, eller i hvert fald så kender langt de fleste af os hinanden.

På samme måde fortæller de to trænere for holdet også om oplevelsen af, at de unge, hvis de eksempelvis er dygtige fodboldspillere, ofte ender med at spille sammen med ældre unge og voksne på diverse seniorhold, hvor spillerne på grund af deres alder er andre steder i livet og har interesser og samtaleemner, som de nye og helt unge kan have meget svært ved at koble sig på og finde mening i. Dette betyder i flere tilfælde, at det kan være svært for de unge drenge at finde et fælles socialt ståsted, som de unge i Ugerløse IF lægger vægt på. Til spørgsmålet om, hvad de oplever som vigtige dele af at være en del af holdet og fællesskabet omkring fodbold, er det meget tydeligt, at de unge vægter sammenholdet og de sociale relationer som nogle af de helt centrale forhold.

Interviewer: Hvis I skulle pege på to eller tre vigtige ting, som er med til, at I har det fedt, når i er her, hvad er det så?

Fodboldspiller 3: Sammenholdet, altså vi snakker allesammen sammen, der er ikke nogen, der bliver holdt udenfor.

Fodboldspiller 4: Det handler nok også noget om personerne på holdet. For mig er det dejligt, at jeg kender dem alle sammen, og jeg kan snakke med alle på holdet.

I bokseklubben er det sociale og oplevelsen af at blive inkluderet i klubbens fællesskab fra start ligeledes en af de centrale pointer, som både udøverne, træneren og formanden fremhæver. Det handler om at få inkluderet de nye i klubben med det samme og få taget sig godt af

dem, fortæller flere af dem, der blev snakket med. Som eksempel fortæller træneren om en praksis, hvor de nye, som kommer til træning, får hilst på alle de andre unge til træningen, lige så vel som de faste udøvere også hilser på hinanden. Det sker gerne ved, at træneren giver en fælles besked og fortæller, at i dag har vi ham eller hende med til træningen, tag godt imod pågældende og sig lige pænt goddag. Den eller de nye, som er kommet til en prøvetræning, bliver desuden koblet til en fast træningspartner gennem hele træningen:

Boksetræner og formand for Team Bredahl Bokseklub: Så sørger jeg for, at en af dem, der har været her i klubben i lang tid, tager sig af de nye.

Interviewer: Så du kobler dem sådan sammen til træningen?

Boksetræner og formand for Team Bredahl Bokseklub: Ja ja, ligesom du så det i dag, og hvis det er en 10-årig, der kommer ind, så får han en 10-årig eller 12-årig. En der matcher, eller som passer bedst til den, der er mødt op til træningen. Og så er det den person, som den nye lærer fra og sparrer med hele vejen igennem træningen.

Mod slutningen af den observerede boksetræning dukkede en forælder til en af de unge på holdet op, hvilket gav anledning til en uformel samtale om forælderenes oplevelse af trænerne, holdet og foreningen. Forælderen fortæller meget positiv om hendes oplevelse af bokseklubben og roser især trænerne for deres evne til at skabe et godt miljø og en god ramme, hvori de unge oplever en meningsfuld træning med nogle dygtige trænere, som driver aktiviteter og skaber gode forudsætninger for, at de unge trives og udvikler sig både socialt og inden for boksning. Forælderen, som også selv deltager på et motionshold i bokseklubben, beretter i den forbindelse om, hvordan hun både oplever foreningen som foreningsmedlem og fra 'sidelinjen'. Hun synes, at trænerne er dygtige til at skabe relationer til både voksne og unge, samtidig med at de tilrettelægger træningen og aktiviteterne på en måde, så medlemmerne får skabt relationer til hinanden på holdet. Forælderen er meget overbevist om, at bokseklubbens evne til at fastholde og rekrutterer unge i høj grad skyldes trænerens evne til at skabe og tilrettelægge et foreningsfællesskab, hvor sammenholdet og de sociale relationer bringes i spil på hensigtsmæssige måder under træningen og foreningens øvrige aktiviteter.

Forælder til bokser: Det er oplevelsen af at være en stor familie, og sammenholdet, det er jeg ikke i tvivl om, at det er sammenholdet, der er en af tingene hernede, og trænerens tilgang, han formår at gøre noget særligt. Hvis ikke det havde været for corona situationen, så havde alle ungerne for eksempel været ovre og give træneren et farvel kram. Sådan foregår det normalt, og sådan er det bare (...), der er ikke så meget der. Kram når man kommer ind til træning, og når man går igen. Ligesom hvis man er ny, så går alle ungerne over og siger ordentlig goddag til den nye, sådan er det bare.

Under det tidligere analysetema omhandlende trænerens personlige intention, præsenteres eksempler på boksetrænerens personlige intentioner. Undervejs i interviewet, da samtalen drejer sig om trænerens oplevelse af og fortælling om, hvordan fællesskabet og de sociale

oplevelser i klubben er af stor betydning for de unge, præsenteres også nogle klare intentioner for, at bokseklubben selvfølgelig skal muliggøre, at de unge i foreningen får nogle unikke muligheder for holdture og spændende oplevelser sammen. I interviewet fortæller træneren, hvordan det er almindelig praksis, at klubben og trænerne tager de unge, som har lyst, med på rejser og ture rundt til stævner både i og udenfor Danmark.

Boksetræner og formand for Team Bredahl Bokseklub: Altså mine drenge har været på Island 6-7 gange. Vi rejser til England og ja Sverige og Norge, det skal de [red. de unge] da have mulighed for at opleve. Vi laver mange forskellige ture, altså når vi skal ud for at bokse til en eller anden turnering et eller andet sted, så slæber vi altid bare en masse drenge med. Nogle har måske aldrig været på tur, sådan nogen har vi jo også.

Under besøget i bokseklubben reflekterer en af de unge over, hvad idrætsforeninger sådan generelt bør fokusere på, hvis de skal blive bedre til at fastholde og tiltrække unge.

Bokser 3: Først skal man jo finde ud af, om det er fællesskabet eller konkurrencen, der er vigtig (...). Men fællesskabet kan jo booste ens [red. udøvernes] lyst. Og det er jo faktisk lidt sjovt, at jeg siger fællesskabet, for boksning er jo en individuel sport, men hele processen er jo på et hold sammen med andre her nede i klubben. Hele holdet og klubben bakker op om hinanden. Alle hjælper alle, og det er mega fedt. Det er nok også det, trænerne er gode til her, altså at få skabt et sted, hvor alle støtter alle og hjælper hinanden og bakker hinanden op.

I en af de besøgte gymnastikforeninger fortæller to af trænerne fra Tuse IF Gymnastik, hvorfor de mener et fokus på sociale aktiviteter og arbejdet med at skabe et mere sammentørbet hold og fællesskabet, er en af de helt essentielle grunde til, at de i foreningen lykkes med at fastholde og tiltrække unge.

Instruktør 1: Jeg ved godt, det lyder lidt (...), men det er det sociale som er vigtigt.

Instruktør 2: ja det er det, det er det sociale...

Instruktør 1: Man [red. de unge] kommer ikke til Tuse og laver springgymnastik pga. faciliteterne, det er ikke derfor folk kommer her (...), de unge kommer for at hygge og have det maks [red. sjovt], opleve nogle fede weekendtræninger, hvor vi løsner lidt op for reglerne, og de unge får lov til at være oppe til kl. 4 om natten, hvis det er det, de vil.

Interviewer: Kan I mærke, om der er sket noget, når I har været på sådan en weekend-tur?

Instruktør 1: Ja, det er klart, vi ser mange flere af sådan nogle vennegrupper, der former sig, folk på holdet der begynder at åbne mere op overfor hinanden. Det er jo altid en lille smule akavet, når man starter på et nyt hold, og vi har jo hvert år nogle

af gymnasterne, som jo ikke kender de andre (...), og så er det meget godt med de der weekender, for at kunne få dem til at snakke med alle.

Under en uformel samtale fortæller to af de unge gymnaster, hvorfor de også i høj grad sætter pris på det sociale fokus, der lægges ned over holdets aktiviteter, øvelser og særligt også deres weekendture.

Uformel samtale med to gymnaster: Generelt så er instruktørerne gode til at lave sjove aktiviteter og øvelser med os, som gør, at vi på holdet lærer hinanden at kende og få nye venner. Eksempelvis har vi nogle weekendture til Sorø Efterskole eller Gørlev Efterskole, hvor vi træner, hygger og er sammen. Alle er med også instruktørerne, og de er nærmest med på samme niveau, som vi er. Altså hvis vi for eksempel ser en film, så kommer de også og lægger sig i en stor bunke sammen med os og ser film, de er med ligesom os, selvom de selvfølgelig er instruktørerne på holdet.

På samme måde er fællesskabet og herunder særligt de sociale klubture, som klatreklubben driver, et centralt emne, som både trænerne, bestyrelsesformanden og flere af de unge fortæller om. Generelt beskrives nogle meget velfungerende og velkoordinerede klubture, hvor foreningens medlemmer i løbet af året har mulighed for at melde sig til to-tre årlige klatreture, som ofte går til Sverige. Klubturene er noget, klatreklubben i flere år har haft succes med. Det drives af frivillige og ligger udover den ugentlige træning samt aktiviteter i klubfaciliteterne. Turene er ikke forbeholdt specifikke aldersgrupper, og formanden fra foreningen fortæller, hvordan han oplever, at disse klatreture har en helt særlig betydning for stemningen i foreningen, og at medlemmer lærer hinanden bedre at kende på kryds og tværs af erfaringsniveau, hold og alder.

Formand i Holbæk Klatreklub: Klubturene skaber en slags teambuilding på tværs af instruktører, bestyrelse og medlemmer, og det betyder, at resten af året så snakker folk om de der klubture, og man fortæller om oplevelser, og det skaber et stort fællesskab, som varer længe, og som har en positiv afsmittning på andre og stemningen generelt i klubben. Kulturen har betydning for, at når folk kommer ned i klubben, så snakker man med hinanden, og man går ikke bare rundt og klatrer for sig selv, man mærker den der fællesskabsfølelse og oplever en behagelig stemning nede i klubben. Jeg tror faktisk, når jeg sådan tænker lidt over det, så betyder de der klubture rigtig meget for den der kultur og klubånd, som er i klatreklubben hele året rundt.

I tråd med dette fortæller to af de unge, som er en del af den ældre ungdomsgruppe i klatreklubben, at de i høj grad også oplever en tilknytning til foreningen og hinanden. De forklarer, at det blandt andet skyldes flere betydningsfulde oplevelser, som de har fået sammen gennem deltagelse på foreningens fælles klubture, men også gennem yderligere deltagelse på klatreture, som var tilbudt ungdomsgruppen. De to unges tilknytning til klubben og ungdomsgruppen har desuden også haft en betydning for, at to af de unge har involveret sig som frivillige instruktører i foreningen. Udover deres faste træning har den ældste af de to unge

taget ansvar for ugentlig at afholde uformel social fredagstræning, hvor mange af de ældre unge dukker op, hygger sig og klatrer sammen.

Klatrer 1: De fleste af os kommer lige efter skole og plejer at være her ind til kl. 6 måske.

Klatrer 2: Ja og vi klatrer jo også til fredagstræningen, men der er også meget hygge ind over, altså vi kommer ikke altid for at klare en specifik rute, men mere også bare for at ses og hygge sammen.

Formanden i klatreklubben fortæller også positivt om, hvordan gruppen af de ældre unge, som har startet denne sociale fredagstræning, gennem de senere år er blevet meget selvkørende og er nået til et punkt, hvor gruppen i meget højere grad er blevet i stand til at drive klatrerelaterede og sociale aktiviteter selv. For de lidt yngre i alderen 10-15 år afholder klatreklubben dog indimellem sociale aktiviteter. Der afholdes således fra tid til anden sociale aktiviteter i klatreklubben, som eksempelvis kan indeholde forskellige klatrelege, fælles aftensmad, klatrefilm og overnatning i klubben.

Formand i Holbæk Klatreklub: ... så tager vi og arrangerer sådan nogle aftner, hvor vi laver klatrelege (...), for eksempel hvor mange mælkekasser kan du stable op under dig og balancere, mens du hænger i en sele i topanker, og bagefter så har vi spist pizza og set klatrefilm på storskærm, og så har man overnattet i klubben i soveposer, det har vi gjort nogle gange også.

5.2.2. Udfordringer og udvikling i fokus

Analysen viser tydeligt, at et socialt fællesskab med meningsfulde sociale relationer er særligt vigtigt for, at de unge trives og motiveres til at komme til træning og være en del af de undersøgte ungdomshold. Parallelt med dette er der samtidig en klar opfattelse, både blandt de interviewede instruktører og trænere samt de unge i de forskellige foreninger, at sportslig udvikling også er vigtig. En af de unge fra klatreklubben svarer således på spørgsmålet om, hvad det særligt sjove er ved at dyrke klatring og komme til træningen i klatreklubben.

Klatrer 3: Det [red. klatring i klatreklubben] handler ikke så meget om konkurrence, det er mest bare at have det sjovt, få nogle udfordringer og se, om man kan klare dem [red. udfordringerne], og man kan generelt virkelig bare se, at man bliver bedre og bedre hver gang.

I tråd med klatrerens oplevelse af at løbende nye udfordringer og et fokus på udvikling er vigtigt og motiverende, fortæller to instruktører i en af de to gymnastikforeninger, som blev besøgt, hvorfor de også oplever det som centralt og vigtigt, at gymnasterne udvikler sig, når de går på gymnastikholdet. Ved siden af det sociale fokus, som instruktørerne i høj grad også vægter, fortæller de, hvordan deres træning i høj grad har fokus på udvikling.

Kvindelig instruktør: *Det er vores mål, at man ikke skal komme her på holdet og lave gymnastik og så ikke lære noget nyt på en hel sæson, så bliver det meget kedeligt (...)*

Mandlig instruktør: *ja og så er det jo bare ikke sjovt at gå til gymnastik.*

Interviewer: *Oplever I, at I har fundet en god balance mellem det hyggelige og det ambitiøse?*

Kvindelig instruktør: *Altså ovre på rytmedelen, der har vi sat ambitionerne ret højt. Men det er også fordi, vi ved fra de to tidligere år, hvor meget gymnasterne kan, og derfor har vi bare valgt fra starten af, inden vi helt vidste, hvad de nye kunne, at sætte ambitionerne højt og udvikle dem. Og så har vi bare besluttet os for, hvis der er nogle, der halter lidt efter, må vi bare få trukket dem op, så de bliver dygtigere.*

Ved besøget i hallen, blev der observeret mange tilfælde, hvor instruktørerne kommenterer, korrigerer og hjælper gymnasterne med deres videre udvikling af de spring, der øves. Et konkret eksempel, som forekom flere gange i løbet af den observerede træning, udfoldede sig ved en af de opstillede springbaner. Her var en af instruktørerne meget engageret og stort set hele tiden i kommunikation med den springgymnast, som stod forrest i køen, eller den gymnast som kort forinden var landet efter sit spring. Der blev givet masser feedback og individuel hjælp rettet mod det aktuelle problem eller det næste udviklingstrin, som den enkelte gymnast stod over for. Der var stort set ingen generelle korrigeringer til hele gruppen som stod i kø, men instruktørerne tog i meget højere grad udgangspunkt i gymnasternes forskellige niveauer, udfordringer og udviklingspotentialer.

Observationsnote: *... for det meste er der to 'spottere' [red. modtagere] ved landingsmåtten. Hele tiden bliver der givet fokuspunkter, og instruktøren tager også mange gange springerne til siden og kommer med personlig feedback. En episode var ret interessant. En pige laver vejrmølle, flikflak, flikflak og lander. Instruktøren siger hendes navn og beder hende om lige at blive her (ved siden af landingsmåtten), hvorefter den næste gymnast løber hen ad springbanen, instruktøren hjælper personen i en modtagelse og siger hurtigt et par ting til drengen, som også er i gang med at øve sig på noget særligt. Herefter vender instruktøren tilbage til pigen, som har stået og ventet 30-40 sek. Så giver instruktøren hende en mere udførlig feedback og opmuntrer hende, med en lille joke, til at prøve næste step i udviklingen af hendes springrutine. Hun nikker smilende, vender sig om, og går tilbage i køen.*

Under besøget i bokseklubben fortæller flere af de unge om oplevelsen af, at foreningen har dygtige trænere, som tilrettelægger og afvikler meningsfuld træning, hvor de unge oplever, at udvikler sig og blive bedre til. I tråd med observationsnoten omhandlende personlig feedback overfor, fortæller et par af de unge under besøget i bokseklubben om oplevelsen af, at deres træner gør brug af personlig feedback, som tilpasses til den enkelte udøvers niveau og udviklingspotentialer. En af de unge fra bokseklubben fortæller ved en uformel samtale under

besøget i bokseklubben om to særligt motiverende aspekter, som knytter sig til udøverens positive oplevelser med boksning. Udøveren fortæller, at han gennem træningen forbedrer sin fysiske styrke og udholdenhed, hvilket er meget motiverende for ham. Derudover fortæller udøveren også om positive oplevelser med det at udvikle sig og blive dygtigere teknisk.

Bokser 2: Det er motiverende for mig at komme her, fordi det er fysisk hårdt, og fordi vores træner er dygtig og tør råbe og presse os, så vi bliver bedre (...). Han [red. træneren] er også rigtig god til lære os det helt basale inden for boksning, og han kommer tit helt hen til os og hjælper os. For eksempel hvis der er noget teknisk, som er svært, så viser han det og hjælper os med det. Han har i hvert fald lært mig en masse af det basale inden for boksning.

Denne oplevelse af at udvikle sig inden for forskellige aspekter af sin idræt og sport er også et emne, som en af de unge piger i klatreklubben fortæller som værende væsentligt for hendes lyst til og interesse i klatring. Hun har i en årrække været medlem af klatreklubben og ugentligt kommet til træningen, hvilket blandt andet har betydet, at hun har udviklet sit niveau og sin fysiske form samt tilegnet sig viden i forhold til forskellige sikkerhedsaspekter knyttet til rebklatring. Den unge piges udvikling har betydet, at hun har nået et niveau, hvor hun nu gerne må sikre andre klatrer, samt at hun selv har fået lov og godkendelse til at klatre det, som kaldes leed-klatring, hvilket er en mere fysisk og sikkerhedsmæssig udfordrende og krævende underdisciplin inden for klatring, end den mere begyndervenlige toprebsklatring. Som begynder klatrer man almindeligvis på det, der kaldes topreb, hvor udøveren er bundet til et reb, der hænger i to ankerpunkter øverst på klatrevæggen. Klatring på topreb mindsker kompleksiteten, særligt i forhold til sikkerhed og har samtidig betydning for, at udøverne i de fleste tilfælde kun risikerer at tage mindre fald, hvis de falder af væggen. Leed-klatring, som den unge udøver fortæller om, kan i forhold til klatring på topreb betegnes som et af de væsentlige udviklings- og udfordringsniveauer inden for klatring og kræver, at udøveren oparbejder og besidder en væsentlig teknisk og sikkerhedsmæssig kunnen og forståelse. Dette skyldes at udøveren selv skal etablere sine sikringspunkter undervejs på klatrevæggen, og der stilles derfor blandt andet øgede sikkerhedskrav. Udøverens udvikling og mulighed for at kunne klatre leed-klatring fortællendes som positivt for udøverens motivation og oplevelse af at udvikle sig og få nye udfordringer inden for klatring og i klatreklubben.

Klatrer 4: Jeg må også sikre de andre på holdet og jeg klatrer også leed og sådan noget. Det [red. leed-klatring] er ret spooky, især der hvor væggen er overhængende, og man virkelig skal holde fast, mens man stadig skal huske at sikre sig selv. Men altså jeg synes bare det er fedt at være her, fordi der er så mange udfordringer ved klatring, og der sættes mange nye ruter op hernede, som man kan prøve.

Udfordring og udvikling er også et emne, der vendes og fortælles om af de unge fodboldspillere og deres trænere i Ugerløse IF. Her kommer synspunkter om lige udfordringer og udviklingsmuligheder blandt andet til syne gennem holdets fælles indgåede aftaler. En af disse går ud på at have et objektivt rotationssystem til kampudtagelse. Dette betyder, at alle

på holdet har lige mulighed for at spille holdets kampe, hvilket afspejler de unges fælles ønske om, at alle på holdet skal have lige adgang til kampene og herunder også de udfordringer og udviklingsmuligheder, som kampene muliggør. De unge samt deres trænere fortæller, at de ønsker ikke at favorisere nogle spillere over andre blot for at vinde. Deres italesættelse af og tilpassede aftaler i forhold til, hvordan de unge ønsker holdet skal fungere, bliver således et eksempel på, hvordan trænere og de unge prioriterer og arbejder for at sikre lige mulighed for at møde udfordringer og udviklingsmuligheder.

En af de unge forklarer desuden, at der på holdet lægges vægt på, at der skal være mere fokus på hyggebold. Ordet hyggebold bruges flere gange og ofte i kontrast til det, de beskriver som seriøs fodbold, hvor der er stort fokus på at selekttere gode og dårlige spillere, at vinde og klare sig godt i turneringerne. Deltagerne på holdet udtrykker, at de generelt demotiveres af seriositeten omkring konkurrencen og tab/vind-koden frem for at have ens og gode udviklingsmuligheder, samt have det sjovt sammen på holdet.

Fodboldspiller 1: Altså alle vil jo gerne spille kampe (...), jeg kommer i hvert faldt til træningerne, fordi jeg gerne selv vil med til kampe. Også fordi det er hyggeligt. Vi spiller selvfølgelig stadig for at vinde, men det skal være sjovt samtidig i stedet for, det er så seriøst det hele.

5.2.3. Afstemning af forventninger - medbestemmelse og medansvar

Fortællingerne fra de unge foreningsmedlemmer og deres trænere viser også, at de unges medbestemmelse og medansvar er af betydning for fastholdelse og rekruttering af unge. Flere af de unge beskriver positive episoder og oplevelser i relation til at kunne få indflydelse på eller på anden måde tage ansvar for dele af de aktiviteter, der afvikles i foreningerne.

Idrætsforeningen Ugerløse IF kan beskrives som undersøgelsens 'ekstreme' case i forhold til begreberne ejerskab, medbestemmelse og medansvar. Denne beskrivelse skyldes, at foreningens fodboldhold for unge er opstartet med initiativ fra en gruppe unge selv. I løbet af forsommeren og sommerferien har en gruppe unge kontaktet den lokale idrætsforening samt to trænere med ønske om at starte et nyt fodboldhold i idrætsforeningen. Dette har foreningen og trænere støttet, hvorved fodboldholdet i Ugerløse IF er blevet etableret på initiativ fra spillerne selv.

Fodboldspiller 2: Vi hørte egentlig bare venner fra byen og området omkring byen, om de ville være med til at starte et hold. Vi savnede, at der var noget fodbold i byen og var ærgelige over at skulle til Holbæk eller Tølløse for at spille.

Ved etableringen af fodboldholdet har de unge sammen med deres trænere afstemt forventninger og ønsker til, hvordan holdet skal fungere. De unge har taget en stor del af styringen hjulpet på vej af trænere og idrætsforeningens eksisterende rammer. Opstarten bestod af et holdmøde, som resulterede i, at de unge selv har bestemt antallet af ugentlige træninger samt disses indhold og form, og de har lavet aftaler om, hvordan udtagelse til kampe skal foregå. De to trænere fortæller følgende om etableringen af det nye fodboldhold.

Uformel samtale med de to fodboldtrænere: *Der var en utrolig stor styring fra drengene (...). Der blev afholdt et holdmøde inden opstart, hvor vi [red. trænerne og de unge] ligesom havde en snak om forventninger og ønsker til træningen, kampe osv., men ellers har drengene gjort rigtig meget selv.*

Konkret betyder medbestemmelsen og involveringen, at de unge kan præge deres hold og muligheder i foreningen i retningen af deres egne ønsker og præferencer. De unge får en oplevelse af autonomi, hvilket fungerer motiverende for deres engagement på foreningsholdet og i foreningen. I den konkrete situation med det ny opstartede fodboldhold betyder de unges medbestemmelse, at de har aftalt med hinanden og deres trænere, at de f.eks. ikke gider bruge tid på styrke- og løbetræning, men langt hellere ser, at træningen indeholder masser boldbesiddelse og kamptræning.

For klatreklubbens vedkommende beskriver formanden samt to unge, der snakkes med, også en situation, hvor de før omtalte klubture og sociale arrangementer, er og har været af betydning for, at de unge i højere grad har engageret sig i foreningen på forskellig vis. Formanden fortæller, hvordan gruppen af lidt ældre unge har haft mange oplevelser sammen, hvilket foreningen nu oplever kommer tilbage til foreningen i form af nogle unge, der trives og engagerer sig i foreningen og enkelte, som endda har fået lyst til at involvere sig i nogle af foreningens øvrige aktiviteter.

Formand i Holbæk Klatreklub: *De [red. unge] har haft mange oplevelser sammen omkring klatringen, og jeg tror, det kommer godt tilbage til klubben, fordi de har lyst til at være der meget nu, og måske føler de også lidt, at det er deres sted (...). Faktisk er xx også blevet instruktør og cc har også startet et hold.*

To af de unge fortæller også om et nyopstartet hold med klatring, som den ene af de unge er ansvarlig for. Tidligere har gruppen af unge haft uformelle aftaler om at mødes og klatre nogle fredage, men i år er det blevet en del af ugeprogrammet og giver således mulighed for, at flere af foreningens medlemmer også kan være med, hvis de har tid og lyst.

Klatrer 2: *I år er det faktisk blevet en officiel træning, hvor jeg holder åbent, det kræver bare man har bevis [red. sikringsbevis] og er over 15 år.*

I begge gymnastikforeningerne, der blev besøgt, har flere af de unge instruktører tidligere været juniorgymnaster i foreningen. Det betyder blandt andet, at det ene foreningshold udelukkende består af unge voksne instruktører. To af instruktørerne i den ene forening, beskriver blandt andet sig selv således:

Instruktør 2: *Vi er lidt mere unge med de unge og ved mere, hvad de vil.*

Instruktør 1: *Gymnasterne vil generelt gerne have et ungt team [red. instruktør team] (...). Jeg har det selv sådan altså personligt, så gider jeg ikke have en eller anden gammel instruktør.*

Instruktør 2: *Ja en tør kiks, det nytter ikke noget.*

Instruktør 1: *Der skal være power og energi, og jeg oplever, at der er meget få ældre instruktører som har det.*

Instruktørerne i den ene forening fortæller i tillæg om oplevelsen af aldersmæssigt og mentalt at være tættere på de unge gymnaster og derved lettere kunne forholde sig til dem og snakke med dem om det, der rør sig i deres hverdag. Instruktørerne peger ligeledes på oplevelsen af, at deres relativt unge alder og stadig relativt friske minder fra deres egen tid som juniorgymnaster er af betydning for, at de lettere kan lytte til og koble sig på inputs og ønsker, som de unge gymnaster kommer med. I begge foreninger er der således en opmærksomhed på, at de unge bør have mulighed for at komme med indspil som tages seriøst. Analysen viser, at den unge alder hos instruktørerne har en betydning for, at de unge gymnaster i højere grad har en mulighed for og adgang til at komme med indspil. Desuden tyder det på, at de unge instruktører i højere grad tilrettelægger træningerne, så de opleves meningsfulde for gymnasterne, når aktiviteterne drives af unge voksne, som de unge i højere grad kan relatere sig til. Nedenfor fortæller to instruktører om deres generelle oplevelse af de unge og de ønsker, der indimellem kommer, efterfulgt af en uformel snak med tre gymnaster på det ene hold.

Instruktør 1: *Hvis der kommer fem gymnaster over til mig og siger, kan vi ikke lave noget andet, så finder vi på noget andet. Det skal være sjovt at gå til gymnastik ikke.*

Instruktør 2: *Gymnasterne har også en mening der skal høres.*

Instruktør 1: *Altså det er jo ikke spædbørn, vi har med at gøre, så selvfølgelig har de også en mening.*

Instruktør 2: *Og gymnasterne ved godt, hvad de mener, de skal nok komme og fortælle os det.*

Uformel samtale med to gymnaster: *Instruktørerne inkluderer os ind i mellem, og det gør, at træningen og vores serier bliver tilpasset vores niveau, hvilket er meget godt. For eksempel lavede vi en rytmeserie sidste år, hvor der var en del, som mange af os havde virkelig svært ved at lære. Det så ikke så godt ud, og vi spurgte instruktørerne, om vi ikke kunne få lov at gøre det anderledes, altså lave en anden sekvens eller noget. Det lyttede instruktørerne til, og faktisk ændrede vi det til en lidt anderledes sekvens end før. Alle på holdet lærte den, og det blev faktisk meget godt, også selvom det ikke var det, som vi først skulle lære.*

I Ugerløse IF, hvor de unge fodboldspillere selv har været drivende for at etablere fodboldholdet, fortæller flere af de unge meget positivt om oplevelsen af at kunne bidrage til liv i lokalsamfundet. Flere af de unge fortæller, hvordan de synes, det er meningsfuldt at kunne bidrage til aktivitet i lokalsamfundet gennem deres nye fodboldhold. På samme måde fortæl-

ler trænerne også positivt om det ekstra liv, der er kommet på boldbanerne, hvilket blandt andet betyder, at de yngre børn i byen og foreningen nu har nogle 'store' lokale drenge, som de ser op til og aspirerer til. Ved en uformel samtale med to af de unge fodboldspillere på holdet, fortæller de om tre centrale forhold, de finder motiverende ved at være en del af det nye fodboldhold. For det første er sammenholdet, som tidligere beskrevet, helt centralt. For det andet er holdets forventningsafstemning i forbindelse med, hvordan kampudtagelsen skal foregå. Derunder også en afstemning af forventningerne til hver enkelt spiller, at han skal yde alt, hvad han kan til kampene, på trods af at holdet spiller "hyggebold". For det tredje deres oplevelse af, at holdet bidrager til mere liv i byen.

Fodboldspiller 1: Det er noget med vi har fået gang i byen igen, alle de mennesker der er kommet til kampene.

Interviewer: I havde hjemmebanekamp i weekenden, hvor der var telte og tilskuere, kunne jeg forstå?

Fodboldspiller 1: Ja der var tilskuere, jeg tror der var 60 mennesker, og jeg mener ikke, der har været så mange til en fodboldkamp på banerne siden (...), ja lang tid siden.

Fodboldspiller 2: Der var vist nogle som sagde, at det var til en sommerfest, hvor Ugerløse spillede mod Undløse i 2005 og eller sådan noget (...), haha

Interviewer: Så der er en del, der støtter op om det, I laver, og det giver noget liv i byen?

Fodboldspiller 1: Ja bestemt, det var også det [red. lokalt liv] vi savnede, da vi startede holdet.

Fodboldspiller 2: Ja der er virkelig ikke særligt meget tilbage i byen (...), så det er dejligt, at vi kan få dem [red. de lokale] ud og se lidt bold her nede på banerne.

5.3. Organisations kapacitet – Kapital, ressourcer og frivillige

Som nævnt i indledningen til analysen skelner man mellem 'menneskelig kapacitet' og 'organisatorisk og økonomisk kapacitet'. Det første handler om kompetencer, erfaringer, engagement og holdninger hos de personer, der er involveret i foreningen. Analysen ovenfor viser, at det har afgørende betydning for de unge medlemmers lyst til at være aktiv i den enkelte forening. Men rammerne for aktiviteterne, dvs. den organisatoriske, facilitetsmæssige og økonomiske kapacitet, har også en – primært indirekte – betydning, fordi det er bestemmende for vilkårene og mulighederne for trænerens engagement, for aktivitetsmulighederne og for fællesskaberne. Analysen deraf har fokus på, hvilken betydning faciliteterne, foreningens økonomi, bestyrelsens opbakning til foreningsholdene samt foreningens forankring i lokalsamfundet.

5.3.1. Faciliteter, flytning og opgraderinger

For klatreklubben, bokseklubben og Ugerløse IF har ændringer af deres faciliteter haft en positiv betydning. Klatreklubben og bokseklubben har begge gennemgået en større flytteproces inden for de seneste fem år, hvor Ugerløse IF har foretaget en større opgradering af deres eksisterende foreningsfaciliteter. Disse strukturelle ændringer i form af fysisk placering, opgradering og udbygning af faciliteter, tages der nærmere fat på i nedenstående afsnit, og om dette har haft betydning for den positive udvikling i antallet af unge foreningsmedlemmer.

Formanden for bokseklubben, Team Bredahl Bokseklub, fortæller, at foreningen tilbage i 2016 flyttede lokaler fra deres daværende boksefaciliteter. Foreningen havde tidligere benyttet faciliteter beliggende udenfor Holbæk, men flyttede i 2016 til et mere centralt beliggende sted i Holbæk by. Formanden fortæller, at det har haft stor betydning for det voksende antal medlemmer både blandt børn, unge og voksne. Dette afspejles også i medlemstallene, idet der har været en stor vækst i antallet af medlemmer i årene efter flytningen. Det tyder altså på, at flytningen har haft betydning for foreningens fastholdelse og rekruttering af unge medlemmer.

Boksetræner og formand i Team Bredahl Bokseklub: *Altså det [red. væksten af unge] har også noget at gøre med beliggenheden, det er jeg ikke i tvivl om. Fordi vi [red. foreningen] har de 10 første år ligget ude i Tuse, og hvis vi havde 30 medlemmer under 25 år, så var vi glade. Vi var måske kun 10 på kampholdet, fordi dem der kom til træning, de blev kørt der ud af deres forældre (...), men efter at jeg flyttede herind, så er det eksploderet.*

Ligesom bokseklubben flyttede klatreklubben i 2015 også til nye lokaler. Klatreklubben rykkede fra deres meget spartanske lokaler uden toiletforhold og isolering til nyrenoverede lokaler i en værftsbygning på havnen i Holbæk. Flytningen resulterede ikke i en placeringsmæssig opgradering, da foreningens placeringen kun ændrede sig med nogle få hundrede meter, men klatreklubben oplevede med flytningen en stor opgradering af deres faciliteter. Foreningen har med flytningen fået adgang til bad og toiletforhold, væggene er isolerede og der er gulvvarme, hvilket flere af medlemmerne og instruktørerne peger på som væsentligt.

Formanden i Holbæk Klatreklub: *(...) det er en af flere faktorer til medlemsvæksten. Faciliteterne de er selvfølgelig gode, og det har jo gjort, at folk synes, det er dejligt at komme her, der er omkædningsrum, og der er varmt og behageligt hele vinteren, hvor vi klatrer mest. Desuden har vi en ordning i vores klub, hvis man har sikringsbevis, og en instruktør kan sige god for en, så kan man få sin egen nøgle til klubben, og det betyder, at medlemmerne kan komme ned i klubben 24/7 og klatre, og det er der mange, som synes, er enormt fedt.*

Foreningens medlemmer over 15 år kan i de timer, hvor klatreklubben ikke har skemalagte aktiviteter, frit tilgå faciliteterne. Denne tilgængelighed fortæller to unge medlemmer om som værende væsentligt for deres oplevelse og anvendelse af klatreklubben, hvilket desuden har betydet, at den gruppe af unge over 15 år, som de hænger ud sammen med, har kunne

benytte faciliteterne, når det passede dem, eksempelvis efter skole.

I Ugerløse IF er der ligeledes foretaget en opgradering af foreningens faciliteter, da foreningen i januar 2019 åbnede deres nye E-sportslokale med faciliteter til at starte foreningsaktiviteter inden for E-sport. Formanden for foreningen fortæller under interviewet, at etableringen af faciliteterne til E-sport var en større beslutning. Foreningen skulle beslutte at inddrage et omklædningsrum, som skulle laves om til deres kommende E-sportslokale, samtidig med at de stod overfor en større udskrivning til computerudstyr. Formanden fortæller dog, at etableringen af E-sportsafdelingen har været en af flere grunde til, at foreningen har oplevet en medlemsvækst i deres børne- og ungdomsafdeling. Formanden fortæller dog også, at ændringer i medlemskontingentet samt flere familiearrangementer de seneste år har bidraget til medlemsvæksten.

Formanden i Ugerløse IF: *Vi [red. foreningen] har lavet sådan nogle familiekontingenter, hvor man kan, altså hele familien kan for eksempel være med til lystfiskeri, uden at det skal koste en bondegård ikke også.*

Interviewer: *Og det har trukket nogle børn og unge med ind i foreningen?*

Formanden i Ugerløse IF: *ja sådan nogle familie arrangementer, det har trukket, helt sikkert. Og så har vi også nogle unge inde i gamer-rummet, som vi aldrig har haft fat i før. Så det giver jo også nogle nye medlemmer ikke også.*

Analysen viser altså, at nye og bedre faciliteter har bidraget til medlemsvæksten hos de 13-18-årige i flere af foreningerne. Faciliteterne kan dog langt fra alene tilskrives væksten. De unge, instruktørerne og formændene i foreningerne peger også på andre forhold, der har betydning for foreningernes vækst blandt unge medlemmer.

5.3.2. Foreningens ledelse og støtte til instruktørerne

Som en del af interviewene med bestyrelsesformænd og øvrige repræsentanter fra de undersøgte idrætsforeninger, blev der spurgt ind til deres oplevelser af, hvordan deres respektive foreningsbestyrelser håndterer diverse arbejds- og driftsopgaver. I flere tilfælde fortæller bestyrelsesformændene, at der i deres bestyrelse sidder engagerede og kompetente personer, som lægger værdifuldt arbejde i foreningen og bestyrelsens arbejdsopgaver. Formanden i Team Bredahl Bokseklub fortæller:

Boksetræner og formand i Team Bredahl Bokseklub: *Vi har en rigtig god kasserer, som har styr på tingene, og vi har en rigtig god bestyrelse. Baglandet skal være i orden, bestyrelsen skal være i orden, hvis tingene skal fungere. Heldigvis er det nemt for mig at få uddelegeret opgaver, og folk vil gerne hjælpe, hvilket betyder, at så kan jeg køre det, jeg elsker aller mest, nemlig at stå i lokalet.*

Under interviewet med bestyrelsesformanden fra Holbæk Klatreklub, blev han spurgt, om foreningens medlemsvækst skyldes klatreklubbens nye faciliteter. Dette svarer han ja til og

beskriver, at medlemmerne oplever klubben som behagelig at opholde sig i, hvilket har betydet, at flere medlemmer har fået en stærkere tilknytning til foreningen. En af de positive sideeffekter af denne tilknytning og velvilje overfor klubben er, at flere medlemmer har lyst til at byde ind med frivillige kræfter, fortæller formanden. Klatreklubbens bestyrelse er de seneste år blevet større, hvilket har betydet, at foreningen har fået større kapacitet til at kunne igangsætte flere aktiviteter, som har haft en positiv indflydelse på foreningens medlemmer samt foreningens medlemsvækst.

Formand i Holbæk Klatreklub: Vores bestyrelse den er blevet stor, og vi har mange aktive medlemmer i bestyrelsen, som har sat mange nye aktiviteter i gang. Vi har eksempelvis to ture til Sverige, hvor vi var i Kullen i efteråret og Göteborg i foråret.

I forlængelse af disse oplevelser af velfungerende bestyrelser viser undersøgelsen også, at der i flere af foreningerne er nogle strukturer i form af udvalg, kontaktpersoner og ansvarsfordelinger, som har positiv indflydelse på foreningernes drift og aktiviteter. I de to undersøgte gymnastikforeninger er der for eksempel på begge ungdomshold tilknyttet en person fra bestyrelsen. Bestyrelsesmedlemmet har i begge tilfælde en rolle som kontaktperson og støttestfunktion til holdet, som instruktørerne kan få hjælp fra.

I en uformel samtale med bestyrelsesformanden i den ene forening fortælles der, hvordan han mener, at bestyrelsen har et ansvar for at støtte og bakke op om instruktørerne på foreningens ungdomshold. Han fortæller, at det er en vigtig prioritering at være til stede i hallen, så han let kan træde til og støtte instruktørerne på ungdomsholdet, hvis de har brug for dette. Hans tilstedeværelse og opbakning betyder desuden, at instruktørerne kan lægge deres energi og tid i det, de brænder for og er gode til, i stedet for at instruktørerne ender med at bruge for meget tid og energi på administrative opgaver. Formanden i Tuse IF Gymnastik forklarer det således.

Formanden i Tuse IF Gymnastik: Det er vigtigt for os i foreningen at støtte instruktørerne og give dem plads til at gøre det de er gode til. De unge instruktører her i foreningen er dygtige instruktører, de ved også hvordan det er at være gymnast, teenanger og er meget tættere på de unge gymnaster, end vi fra bestyrelsen er. Jeg synes dog det er vigtigt at være i hallen, hvis der skulle ske noget eller hvis instruktørerne får brug for at hente hjælp hos mig.

Formanden fortæller, at han som oftest befinder sig i hallens cafeteria, mens han tager sig af andre bestyrelsesopgaver, og så vidt muligt blander han sig ikke i instruktørernes aktiviteter i hallen. Han fortæller desuden, at ved at være fysisk tæt på instruktørerne giver han sig selv og instruktørerne mulighed for på en uformel måde at vende diverse ting angående holdet og herunder også få opsnappet, hvis der er eller opstår udfordringer, som han med fordel kan støtte eller hjælpe de unge instruktører med at løse.

I den anden gymnastikforening inkluderet i undersøgelsen, ses også denne struktur med en kontaktperson fra foreningens bestyrelse. Kontaktpersonen kan, på samme måde som undersøgelsen finder i Tuse IF Gymnastik, hjælpe samt støtte instruktørerne i forbindelse med

diverse opgaver og spørgsmål, f.eks. relateret til kontingentopkrævning, opvisningsdragter, stævnedeltagelse osv. Bestyrelsesmedlemmet fortæller, at hun udover at være i foreningens bestyrelse også fungerer som kontaktperson for det ene ungdomshold.

Bestyrelsesmedlem i Tølløse Gymnastikforening: (...) *man [red. instruktørerne] skal ikke stå alene og tænke, hvad gør jeg nu, jeg er overladt til mig selv. Os kontaktpersoner, vi kommer gerne forbi for at sige goddag, når de har træning. Vi spørger også om de [red. instruktørerne] har brug for hjælp til for eksempel opvisningsdragter, forældre, eller nogle børn der ikke er helt nemme (...).*

I begge gymnastikforeninger har bestyrelserne implementeret denne struktur med en tilknyttet kontaktperson, hvilket de to interviewede bestyrelsesmedlemmer peger på betyder, at instruktørerne i deres foreninger møder en synlig opbakning og støtte fra bestyrelsen i form af denne kontaktperson.

Under besøgene i begge foreninger blev der observeret eksempler på denne strukturs betydning. Ungdomsholdene i begge foreninger stod, på grund af den aktuelle covid-19 epidemi, overfor øget krav om rengøring under og efter deres træning. Ved besøgene i de to foreninger blev der observeret episoder, hvor holdenes spritdunke var tomme og instruktørerne derfor var nødt til at hente nyt sprit til rengøring. Instruktørerne på ungdomsholdene i både Tuse IF Gymnastik og Tølløse Gymnastikforening havde i begge tilfælde ikke overblik over, hvor de kunne finde mere sprit. Derfor henvendte instruktørerne sig til deres kontaktperson fra bestyrelsen, som hjalp instruktørerne med at finde mere sprit til holdene.

På det ene gymnastikhold blev der ligeledes efter træningen afholdt informationsmøde med gymnasternes forældre. Til dette møde var holdets kontaktpersonen fra bestyrelsen også til stede, hvor han hjalp og bakkede instruktørerne op. Desuden var det i nogle tilfælde bestyrelsesmedlemmet, som bedre kunne give svar på forældrenes spørgsmål, hvorved der opstod en god synergi i samarbejdet mellem instruktørerne og kontaktpersonen.

I den ene forening er ordningen blevet implementeret for fire-fem år siden, hvilket er sammenfaldende med medlemsvæksten blandt foreningens 13-18-årige. At tilskrive kontaktpersonsordningen en større betydning i forhold til fastholdelse og rekruttering af unge er dog tvivlsomt, men på samme tid viser analysen, at denne ordning i begge tilfælde viser sig at have en betydning for foreningens kapacitet til at drive velfungerende hold. Ordningen med kontaktpersoner kan ses som en hensigtsmæssig 'infrastruktur' hos foreningerne.

5.3.3. Kapacitet til nye aktiviteter

Undersøgelsen af idrætsforeningernes medlemsvækst viser, at der hos flere af de undersøgte foreninger er et sammenfald mellem perioden for medlemsvæksten blandt deres 13-18-årige medlemmer og oprettelse eller udvidelse af foreningernes aktivitetstilbud for aldersgruppen. Flere af foreningerne har de seneste år igangsat nye aktiviteter eller initiativer for målgruppen. I Tølløse Gymnastikforening tog et foreningsmedlem for tre-fire år siden initiativ til at starte det ene af de to ungdomsgymnastikhold, som findes i foreningen. I Tuse IF Gymnastik blev ungdomsgymnastikholdet for tre år siden udvidet med en rytme del, hvor der tidligere kun havde været tilbud om springgymnastik på holdet. Ugerløse IF startede ligeledes i 2019

deres E-sport hold, og i sommeren 2020 blev et nyt seniorfodboldhold etableret. I Holbæk Klatreklub har der også i en periode været et uofficielt fredagshold for unge, som i 2020 er blevet officielt og skemalagt med en ansvarlig instruktør.

Det forhold, at flere foreninger de seneste år har tilbudt nye aktiviteter til unge, er en medvirkende forklaring på medlemsvæksten i disse foreninger. Den ansvarlige instruktør fra Holbæk Klatreklub, som driver ungdomstræningen om fredagen, fortæller, at der i klatreklubben tidligere manglede muligheder og tilbud til unge.

Klatreinstruktør: Det er jo dem her [red. de unge på 12-16 år], som vi mister på et tidspunkt, når de bliver ældre (...) og en af de store årsager har tidligere nok været, at vi ikke har haft hold til dem, når de blev ældre.

Formanden fra Tølløse Boldklub fortæller i tråd med denne oplevelse også, at de i boldklubben har tre seniorhold som er væsentlige i forhold til, at foreningen kan tilbyde de unge (+16 år) et hold, de kan gå på, når de rykker videre fra ungdomsrækkerne.

Formanden i Tølløse Boldklub: I foreningen har vi tre seniorhold, hvilket betyder, at der er god mulighed for at komme på et hold, der passer til niveauet hos den unge. Det er også en god mulighed i forhold til de medlemmer, som er taget på efterskole, de kan nemlig lettere finde tilbage til foreningen og komme på et hold [red. seniorhold], som passer dem.

Både formanden i Tølløse Boldklub og formanden i håndboldklubben SMUT BG fortæller, hvordan foreningsmedlemmer, som tager på efterskole, i flere tilfælde vender tilbage til foreningen efter endt efterskoleophold. De to formænd nævner i denne forbindelse, at deres respektive specialforbund tilbyder efterskolepillercertifikater. Disse efterskolepillercertifikater betyder, at foreningsmedlemmet har muligheden for at bibeholde tilknytningen og kontakten til foreningen, mens den unge er på efterskole.

Formand i håndboldklubben SMUT BG: Nogle af de unge tager på efterskoler, men vi forsøger at holde fast i dem og søger dispensation for, at de kan spille kampe på holdet fortsat, men på samme tid skal der også være noget, de unge kan vende tilbage til, ellers er forsøget på at fastholde dem tabt.

Formand i Tølløse Boldklub: Dem der skal på efterskole har muligheden for, for 150 kr., at rykke over på efterskolekontingentet. Det betyder, at dem, der er afsted på et efterskoleophold, kan spille kampe for Tølløse fortsat, i stedet for at spillerne melder sig helt ud af klubben. Det [red. efterskolekontingentet] har blandt andet betydet, at vi er lykkedes med at få nogle af medlemmerne, som er taget på efterskole, tilbage i foreningen, når de er kommet hjem igen. Overordnet handler det om at sikre sig, at de unge ikke mister tilknytningen til klubben, men at medlemmerne på en eller anden måde holdes i foreningen, for eksempel med den her efterskole ordning.

I de to foreninger viser der sig at være en interesse i og fordel ved at bibeholde kontakten til de unge, der tager på efterskole. De to formænd fortæller, hvis et medlem først er meldt ud af foreningen, så er det langt sværere at genetablere kontakten, end hvis medlemmet flyttes til efterskolekontingentet. Efterskolekontingentet muliggør, at den unge fortsat kan spille kampe i klubben, hvilket i flere tilfælde har vist sig at lette processen med at sluse medlemmet tilbage i foreningen efter efterskoleopholdet afslutning.

5.3.4. Kapacitet til at arrangere rejser og sociale arrangementer

Som præsenteret tidligere i analysen, så har de sociale fællesskaber på de undersøgte ungdomshold stor betydning for fastholdelsen af de unge. De sociale fællesskaber opstår, udvikles og understøttes både som en del af træningsaktiviteterne og ved sociale arrangementer og hold- og klubture. For at det sidste lader sig gøre, skal foreningen have en økonomi og frivillig kapacitet, som muliggør sådanne arrangementer og ture.

I Team Bredahl Bokseklub fortælles der om en økonomisk situation, som betyder, at de unge kan komme med på holdrejser og til stævner rundt i Danmark og udlandet, uden at det koster medlemmerne ekstra. På samme måde fortæller formanden fra Holbæk klatreklub også om en økonomisk prioritering fra bestyrelsens side, der betyder, at foreningen arrangerer billige klubture til Sverige, som medlemmerne blot skal betale et par hundrede kroner for at kunne deltage på.

Boksetræner og formand i Team Bredahl Bokseklub. (...) det [red. to hundrede kroner] dækker transport, mad og hele baduljen. Så foreningen bruger mange penge på klubture, og det gør vi, fordi vi oplever, at det skaber en slags teambuilding på tværs af instruktører og bestyrelse og medlemmer (...). Jeg tror faktisk, når jeg sådan tænker lidt over det, så betyder vores klubture rigtigt meget for den kultur og ånd, som er i klubben.

En af instruktørerne fra Tølløse Gymnastikforening fortæller under en uformel samtale også om betydningen af, at instruktørerne prioriterer oplevelser og ture væk fra den lokale gymnastikhal, fordi det generelt betyder rigtig meget for de unge og sammenholdet, når de får forskellige oplevelser sammen og har holdture at se frem til i løbet af sæsonen.

Instruktør i Tølløse Gymnastikforening: Det er vigtigt, at der er noget at se frem til som rejser eller weekendture. Nu skal de her gymnaster ikke ud og rejse i år, som vi tidligere har været, men jeg er ved at undersøge muligheden for at booke 'Flying Superkids' faciliteter til en weekendtræning, og det tror jeg helt bestemt, gymnasterne vil glæde sig til, hvis det lykkes.

Repræsentanten fra bestyrelsen i Tølløse Gymnastikforening forklarer også, at instruktørerne i foreningen generelt har en kæmpe betydning for gymnastikforeningen, da det er dem som driver aktiviteterne på holdene og lægger frivillige kræfter i holdene. Videre fortæller bestyrelsesmedlemmet om en gruppe af frivillige instruktører, som er særligt engagerede,

hvilket betød, at der for det ene gymnastikhold, med unge over 12 år blev arrangeret og afviklet en større holdtur til Grækenland i 2019.

Bestyrelsesmedlem i Tølløse Gymnastikforening. (...) og så har de som sagt også lige været Grækenland, der for et års tid siden (...). Ja det er faktisk vildt, at de [red. instruktørerne] gad at stå for den (...), det er nogle instruktører, der tænker, ved du hvad, det [red. holdture og holdrejser] oplevede jeg, da jeg var ung og det kunne jeg godt tænke mig at give videre. Stor respekt for det, de [red. instruktørerne] har jo også familie og arbejde og alt muligt andet ikke.

Undersøgelsen viser, at der hos flere af repræsentanterne fra bestyrelserne er en opmærksomhed på, at fastholdelsen af de unge blandt andet sker som konsekvens af, at der i deres foreninger er trænere, instruktører og øvrige frivillige, som har lyst og kapacitet til at arrangere holdture og sociale aktiviteter for foreningens børne- og ungdomsmedlemmer. Formanden fra Tølløse Boldklub fortæller som eksempel, hvordan foreningen oplever positive effekter af, at frivillige driver uformel sommerferie-fodbold for flere af foreningens børne- og ungdomshold. På denne måde er det frivillige, som står for aktiviteter udenfor fodboldsæsonen, som formanden oplever, har en positiv betydning for, at foreningens børne- og ungdomsmedlemmer oplever en kontinuitet.

Formand i Tølløse Boldklub: Over sommeren har vi også succes med at have trænere, som opstarter sommerbold, hvilket egentlig bare betyder, at holdet har mulighed for at mødes en gang om ugen og spille fodbold sammen - hen over sommeren og sommerferien. Det er ikke en egentlig træning, men bare lidt kamp og hygge. Vores sommerbold er med til, at medlemmerne ikke mister forbindelsen til foreningen og deres holdkammerater.

Bestyrelsesmedlemmet i Tølløse Gymnastikforening beskriver afslutningsvis i interviewet, hvad hun mener er af særlig betydning for, at deres gymnastikforening lykkes med at fastholde og rekruttere unge.

Bestyrelsesmedlem i Tølløse Gymnastikforening: Træneren har helt sikkert en kæmpe betydning, men det har det sociale også. At træneren [red. trænerne] gider lave noget socialt også.

Bestyrelsesmedlem i Tølløse Gymnastikforening: (...) at man [red. træneren] har lyst til det, og at der ligesom er den der sociale side altså, at det er en flok venner, de unge skal op og træne med, det betyder meget, og det fornemmer jeg også, de unge selv synes.

5.3.5. Foreningernes netværk og lokaleopbakning

Der er også noget som tyder på, at lokalsamfundet og foreningens lokale netværk er en vigtig 'kapacitet', som har en betydning for forenings aktiviteter på ungdomsholdene.

I Ugerløse findes en støtte forening som giver økonomisk støtte til foreningen, hvilke betyder, at kontingentet kan holdes nede, og at der er penge til at kunne drive større aktiviteter, som eksempelvis deres E-sports opgradering, der er sket for egne midler og uden støtte fra anden side.

I Tølløse afholdes en frivillighedsfest, hvor overskuddet går til udvikling, uddannelse mm. Her fik det ene ungdomshold penge til, at instruktørerne ikke skulle betale for den tur til Grækenlands, som de stod for. Desuden har foreningen og nogle forældre i foreningen kontakt til en landmand, som det ene ungdomshold ind i mellem hjælper med forskellige opgaver og derved tjener lidt penge til holdet.

I Bokseklubben er der lokale, som donerer sponsorater og samtidig får adgang til at træne i klubben – disse sponsorater går blandt andet til, at de unge kan komme til turneringer og på forskellige klubture.

6. Sammenfatning, diskussion og forslag

6.1. Sammenfatning

Analysen af idrætsforeninger i Holbæk Kommune, som de seneste år har oplevet et stigende antal medlemmer i aldersgruppen 13 – 18 år, viser, at flere forhold har betydning for det. Men den vigtigste forklaring er, at disse foreninger har skabt meningsfulde fællesskaber for de unge, som engagerede og autentiske trænere har udviklet sammen med de unge, og understøttet af gode faciliteterne, en god økonomi og en god opbakning fra bestyrelsen.

For det første er den sociale side af de unges idræts- og foreningsdeltagelse helt afgørende. På tværs af de meget forskellige foreninger fremhæver alle – de unge, deres trænere og foreningens ledere – at det sociale har stor betydning. Det gælder både i hold- og gruppebase-rede idrætsgrene (fodbold og gymnastik) og aktiviteter, som er mere individuelle (boksning og klatring). Men det er mere end socialt samvær. Det er i høj grad et fællesskab mellem unge på samme alder – og i flere tilfælde med unge instruktører, der forstår de unge. Endvidere er fællesskabet rummeligt og ikke-ekskluderende. Det kan være vanskeligt i sport, hvor man mange steder deler de aktive op efter færdighedsniveau, men det kan også være svært at skabe stærke ikke-ekskluderende fællesskaber, fordi stærke fællesskaber ofte ekskluderer.

For det andet har det betydning for fællesskabet, at de unge er fælles om en aktivitet, som er meningsfuld for dem. Dvs. en idrætsgren som de i ordets bedste betydning 'dyrker': Går op i, ønsker at blive dygtigere til, udfordres i og har det sjovt med. De unge vil gerne lære en ny gymnastikserie, vinde de fodboldkampe de spiller og blive bedre til at klatre eller bokse. Men det ikke være på bekostning af fællesskabet og den umiddelbare glæde ved at spille fodbold eller klatre. Selvom de unge fodboldspillere i Ugerløse IF siger, at det ikke skal være for seriøst, så vil de gerne spille fodboldkampe – og også gerne vinde – men det gider ikke fysisktræning.

En amerikansk forsker har vist, at 'serious leisure' i højere grad bidrager til livskvalitet end 'casual leisure' gør.

Mens 'casual leisure' går ud på at slappe af, hygge sig og blive underholdt, uden at det kræver noget af den enkelte, er 'serious leisure' mere målrettet og krævende, som når man er engageret i en hobby eller går op i en 'sag' (Stebbins, 1996, 2001, 2007). Andre amerikan-ske forskere har tilsvarende vist, at fællesskab om meningsfulde aktiviteter giver livskvalitet (Lim & Putnam, 2010).

For det tredje har trænerne meget stor betydning for dannelsen af sådanne fællesskaber om en meningsfuld aktivitet: Ved at engagere sig i de unge og det fællesskab, der etableres. Ved at insistere på at give unge de samme oplevelser, de selv har haft i en idrætsforening. Ved at udvikle de unge i den idrætsgren, de deltager i (blive bedre til at klatre, springe, bokse, spille fodbold mv.). Ved at engagere sig i både holdet som helhed og den enkelt unge. Og i de fleste tilfælde – men ikke alle - at give de unge medbestemmelse og medansvar. Og ikke mindst ved at være 'autentisk', engageret og et 'forbillede' for de unge. Trænerne har lige så stor betydning for fællesskabet som for de unges idrætslige dygtiggørelse.

For det fjerde er foreningsrammerne vigtige. Både for træneres engagement og for de unges muligheder for at udfolde sig i fællesskab med andre. Gode bokselokaler og klatrefaciliteter giver bedre muligheder for at dyrke aktiviteten, og gode fysiske rammer for fællesskabet fremmer dette. En god økonomi gør det lettere at gennemfører weekendture til fx et godt klatrested. Opbakning fra bestyrelsen i form af en kontaktperson er en vigtig støtte til trænerne, så de kan fokusere på de aktiviteter, de brænder for at lægge energi i. Åbenhed for nye aktiviteter – og økonomi dertil – betyder, at foreningen følger med tiden. En stærk forankring i lokalsamfundet er en vigtig potentiel ressource og giver foreningen – og dens aktiviteter – en væsentlig status lokalt.

Resultaterne fra denne undersøgelse ligner de fleste af resultaterne fra en undersøgelse af, hvad der kendetegner danske idrætsforeninger, der har succes (Schmidt, 2020). Analysen bygger på telefoninterviews med 49 idrætsforeninger, som har oplevet medlemsfremgang. Helt som i denne undersøgelse af idrætsforeninger i Holbæk Kommune, viser undersøgelsen af de 49 idrætsforeninger, at den menneskelige kapacitet i form af passionerede frivillige samt fællesskabet har afgørende betydning, men til forskel fra Holbæk-undersøgelsen finder undersøgelsen også, at betalte medarbejderes færdigheder og kompetencer har betydning for foreningernes udvikling. Undersøgelsen af de 49 idrætsforeninger viser ligeledes, at den organisatoriske kapacitet i form af en god økonomi, gode faciliteter, eksternt samarbejde og rødder i lokalsamfundet samt en god intern kommunikation er vigtig.

6.2. Diskussion

Vi vil til sidst reflektere over, om ovenstående konklusioner gælder alle foreninger og alle idrætsgrene. Forskningen i idrætsforeninger viser, at den sociale integration, deltagelsen i sociale aktiviteter, foreningstilknytningen og deltagelsen i foreningsdemokratiet er stærkere i små foreninger end i store foreninger (van der Roest, 2017; Ibsen et al., 2019; Elmose-Østerlund et al., 2019). Men det handler ikke nødvendigvis om foreningens størrelse, men om at fællesskaberne er stærkere i mindre, homogene grupper end i store og mere heterogene grupper. Men små foreninger og grupper er også mere sårbare for det naturlige frafald, der altid sker, og mindre foreninger kan have vanskeligere ved at finde engagerede og kompetente trænere og have favorable faciliteter og en understøttende struktur og økonomi.

Hvad angår idrætsgrene skelner man ofte mellem kollektive idrætsgrene, hvor aktiviteten forudsætter et hold (fx fodbold, roning og holdgymnastik), og idrætsgrene der kan dyrkes alene eller med få andre (fx klatring og boksning). Men også idrætsgrene, der dyrkes individuelt, foregår typisk i et fællesskab, når det foregår i en forening, hvor man træner sammen. Så der er snarere tale om to forskellige former for fællesskab. Hold- og gruppebaserede idrætsgrene forudsætter i højere grad en vis ensartethed hvad angår idrætslige færdigheder på holdet og en vilje til at samarbejde under idrætsudøvelsen. Det stiller fx krav til, at man træner på samme tidspunkt og indpasser sin deltagelse på holdet i forhold til de andres færdigheder og ønsker. Den form for kollektive krav har nogle unge (og ældre) svært ved at tilpasse sig. De individuelt baserede idrætsgrene kan i højere grad rumme en forskellighed, hvor udøvere med forskellige færdighedsniveauer kan træne sammen, og den enkelte behøver ikke i samme

grad som i de holdbaserede fællesskaber indpasse sig efter de andre. Det giver muligheder for forskellige selvvalgte fællesskaber i det store fællesskab (som når nogle unge klatrere mødes for at klatre udenfor de almindelige træningstidspunkter). Men den form for fællesskab indebærer også en risiko for, at fællesskabet får præg af en masse individuelle parallelle aktiviteter uden tætte sociale og gensidigt forpligtende relationer.

6.3. Forslag

Hvad kan Holbæk Kommune gøre for at fremme de forhold som – ifølge denne undersøgelse – har betydning for, at unge har lyst til at være aktiv i og medlem af en idrætsforening eller anden folkeoplysende forening?

Kommunens primære rolle har jo altid været at skabe gode vilkår og rammer for foreningerne. Først og fremmest at tilbyde kommunale faciliteter (eller give støtte til foreningsejede eller selvejende faciliteter), der fremmer de gode idræts- og foreningsmiljøer. Det drejer sig selvfølgelig om faciliteter, hvor man kan dyrke de forskellige aktiviteter på en kvalificeret måde. Endvidere har facilitetens placering en vis betydning. For børn og unge har kort afstand til en facilitet alt andet lige betydning for deres deltagelse. Endelig har det stor betydning, at faciliteterne ikke kun er funktionelle i forhold til den enkelte idrætsaktivitets krav, men også giver muligheder for, at de sociale relationer mellem de unge kan udfoldes – før, under og efter træning. En god foreningsøkonomi har stor betydning for, hvad foreningen kan tilbyde af aktiviteter for de unge, men undersøgelsen kan ikke sige noget om, hvilken betydning den kommunale økonomiske støtte har for dette.

Gode faciliteter og økonomisk støtte til foreningerne fører imidlertid ikke automatisk til gode idræts- og foreningsmiljøer, som de unge har lyst til at deltage i. Analysen viser, at det afhænger af foreningernes – og deres instruktørers – evne til at skabe 'meningsfulde og autentiske fællesskaber' om en idræts- og fritidsaktivitet. Det er der ikke en enkel formel på, hvordan man skaber det, og det varierer fra forening til forening. Men det handler om, a) at have dedikerede instruktører, der såvel har erfaring med og undervisningskompetence i den pågældende idrætsgren som forståelse for og engagement i fællesskabet omkring aktiviteten; b) at give de unge indflydelse og ansvar, så de oplever, at det er 'deres aktivitet', som matcher deres ungdomsliv og bidrager til deres søgen efter en ungdomsidentitet; og c) at foreningen understøtter skabelsen og udviklingen af disse meningsfulde fællesskaber. Det sidste lærer foreningerne næppe ved at læse et pixihæfte, høre et oplæg eller deltage på en konference derom. Det læres bedst i praksis, og vi foreslår derfor to ting. For det første kan kommunen organisere 'foreningsbesøg', hvor foreninger (bestyrelsesmedlemmer og instruktører) inviteres på besøg hos foreninger, som det er lykkedes at skabe meningsfulde fællesskaber og få flere unge medlemmer. For det andet kunne kommunen organisere, at repræsentanter for foreninger, som har haft succes med at få flere unge medlemmer, kommer på besøg i andre foreninger for at fortælle om deres erfaringer. Evt. at en repræsentant for en succesfuld forening i en periode fungerer som en slag vejleder eller mentor for en anden forening eller bestemte instruktører. Kommunens rolle er altså at facilitere et større samarbejde og erfaringsudveksling mellem foreningerne.

Litteratur

Allender S, Cowburn G and Foster C (2006): Understanding participation in sport and physical activity among children and adults: a review of qualitative studies. *Health Education Research*, Volume 21, Issue 6, 826-835.

Eisinger, P. (2002). Organizational Capacity and Organizational Effectiveness among Street-Level

Food Assistance Programs. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 31(1), 115–130.

Elmose-Østerlund, K., Seippel, Ø., Llopis-Goig, R. Van der Roest, J-W, Adler Zwahlen, J., & Nagel, S. (2019). Social integration in sports clubs: Individual and organisational factors in European context. *European Journal for Sport and Society*, 16(3), 268-290.

Elmose-Østerlund, K., & Iversen, E. B. (2020). Do public subsidies and facility coverage matter for voluntary sports clubs? *Sport Management Review*, 23(2), 315-329. <https://doi.org/10.1016/j.smr.2019.03.007>

Hall, M.H., Andrukow, A., Barr, C., Brock, K., de Wit, M., Embuldeniya, D., Jolin, L.,

Lasby, D., Lévesque, B., Malinsky, E., Stowe, S., & Vaillancourt, Y. (2003). *The capacity to serve: A qualitative study of the challenges facing Canada's nonprofit and voluntary organizations*. Toronto, ON: Canadian Centre for Philanthropy.

Ibsen, B., Elmose-Østerlund, K.; Feiler, S.; Breuer, C.; Seippel, Ø., Van der Roest, J. & Scheerder, J. (2019). Democratic participation in voluntary associations: A multilevel analysis of sports clubs in Europe. *Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 30(5), 1148-1163.

Lim, C., & Putnam, R.D. (2010). Religion, Social Networks, and Life Satisfaction. *American Sociological Review*, Vol. 75, No. 6 (December 2010), pp. 914-933.

Pedersen, M.R.L., Dalgas, B.W., Høyer-Kruse, J. og Ibsen, B. (2019). *Idræt, fritid, kultur og frivilligt arbejde i Vordingborg Kommune*. Movements, 2019:11. Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, Syddansk Universitet.

Putnam, R. (2000). *The Collapse and Revival of American Community*. New York: Simon & Schuster.

Schmidt, E.B. (2020). *The characteristics of successful Danish sports associations*. Selvvalgt opgave. Syddansk Universitet.

Stebbins, R.A. (1996). Volunteering. A Serious Leisure Perspective. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, vol. 25, no. 2, June 1996, 211-224.

Stebbins, R. A. (2001). Serious leisure. *Society*; May/Jun 2001; 38, 4, pp 53-57.

Stebbins, R. A. (2007). *Serious leisure*. New Brunswick, NJ: Transaction.

Van der Roest, J-W, van der Werff, H. og Elmose-Østerlund, K. (2017). *Involvement and commitment of members and volunteers in European sports clubs. A comparison of the affiliation, voluntary work, social integration and characteristics of members and volunteers in sports clubs across ten European countries*. SIVSCE report, Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, Syddansk Universitet.

Serien MOVEMENTS

Download publikationer i rapportserien på CISC's hjemmeside: www.sdu.dk/cisc

- 2020:6 Marlene Rosager Lund Pedersen, Jens Høyer-Kruse, Karsten Elmosø-Østerlund, Anne Faber Hansen, Lars Breum Christiansen, Thomas Bredahl, Henriette Bondo Andersen & Mette Brandt Eriksen. Tabelrapport. Litteraturstudiet i 'Danmark i Bevægelse' - Motivation, muligheder og social baggrund.
- 2020:5 Lise Specht Petersen. Drømmeskibet - en forskningsbaseret undersøgelse af leg og samvær i det maritime oplevelsesunivers på Museet for Søfart i Helsingør.
- 2020:4 Astrid Ishøi, Trine Top Klein-Wengel og Søren Andkjær. "Det giver lidt mere ro oppe i hovedet". Kvalitativ evaluering af DGI's projekt STU - i bevægelse med naturen.
- 2020:3 Astrid Ishøi, Trine Top Klein-Wengel og Søren Andkjær. "Naturen kan meget, men den kan ikke det hele". Kvalitativ evaluering af Sund By Netværkets projekt Krop og bevægelse i Naturens Rige.
- 2020:2 Birgitte W. Dalgas, Nicoline Klokke, Nadia K. Rasmussen, Thomas V. G. Bredahl og Karsten Elmosø-Østerlund. Det kvalitative forstudie i 'Danmark i Bevægelse'. Motivation og muligheder.
- 2020:1 Trine Top Thagaard Wengel, Astrid Ishøi og Søren Andkjær. "Naturen kan noget særligt" – kvalitativ evaluering af Friluftsrådets projekt Sund i Naturen.
- 2019:11 Marlene Rosager Lund Pedersen, Birgitte Westerskov Dalgas, Jens Høyer-Kruse og Bjarne Ibsen. Idræt, fritid og kultur i Vordingborg Kommune - aktiviteter og faciliteter.
- 2019:10 Jan Arvidsen, Mathilde Skov Kristensen, Karsten Elmosø-Østerlund og Evald Bundgård Iversen. Gode rammer for rekreativt shelterfriluftsliv - brug, motiver og præferencer.
- 2019:9 Trine Top Thagaard Wengel og Søren Andkjær: Natur og friluftsliv i sundhedsindsatsen – et review af viden fra praksis.
- 2019:8 Bjarne Ibsen: Frivilligt arbejde i Vordingborg kommune.
- 2019:7 Lise Specht Petersen: Legeskibet - en forskningsbaseret evaluering.
- 2019:6 Bjarne Ibsen og Klaus Levinsen: Foreninger og frivillige i samspil med kommunale institutioner og forvaltninger 2018.
- 2019:5 Jens Høyer-Kruse, Evald Bundgård Iversen og Peter Forsberg: Idrætsanlægs fysiske tilstand i Danmark.
- 2019:4 Peter Mindegaard: Dansk Squash - foregangsmænd, foreninger og forbund.
- 2019:3 Bjarne Ibsen: Foreningslivet i Næstved Kommune. Analyse af Næstved Kommunes foreningsundersøgelse.
- 2019:2 Marlene Rosager Lund Pedersen, Birgitte Westerskov Dalgas og Bjarne Ibsen. Organiseringen af 'Hold Hjernen Frisk'
- 2019:1 Christian Røj Voldby, Christina Meisner Jørgensen og Bjarne Ibsen: Undersøgelse af Idrætspuljen under Åben Skole i Odense Kommune.
- 2018:6 Jens Høyer-Kruse, Christian Røj Voldby, Bjarne Ibsen og Christina Meisner Jørgensen: Idræt, fritid og kultur i Roskilde Kommune - aktiviteter og faciliteter.
- 2018:5 Christina Meisner Jørgensen og Bjarne Ibsen: Fællesskaberne i Rigtige Mænd.
- 2018:4 Jens Høyer-Kruse, Christian Røj Voldby, Bjarne Ibsen og Marlene Rosager Lund Pedersen: Børn og voksnes deltagelse i idræts-, fritids- og kulturaktiviteter i Faxe Kommune.
- 2018:3 Jens Høyer-Kruse, Christian Røj Voldby, Bjarne Ibsen og Marlene Rosager Lund Pedersen: Børn og voksnes deltagelse i idræts-, fritids- og kulturaktiviteter i Næstved Kommune.
- 2018:2 Lise Specht Petersen: En forskningsbaseret undersøgelse af MY PLAYGROUND: Et midlertidigt legende byrum etableret i fire byer i forbindelse med Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017.
- 2018:1 Bjarne Ibsen, Marlene Rosager Lund Pedersen og Ann Sophia Bertelsen: Hjerteforeningens patientstøtteordning.

- 2017:8 Birgitte Westerskov Pedersen, Søren Andkjær og Jan Toftegaard Støckel: Evaluering af Naturprojektet. Sundheds- og beskæftigelsesprojekter i Furesø og Kerteminde.
- 2017:7 Jens Høyer-Kruse, Evald Bundgård Iversen og Peter Forsberg: Benyttelse og brugertilfredshed i idrætsanlæg.
- 2017:6 Søren Andkjær og Vagn Adler Sørensen: Grejbanker i Danmark – betydning for friluftsliv, udvikling og fremtidsperspektiver.
- 2017:5 Evald Bundgård Iversen, Peter Forsberg og Jens Høyer-Kruse: Organisering og ledelse af idrætsanlæg i Danmark.
- 2017:4 Bjarne Ibsen, Michael Fehsenfeld, Lise Specht Petersen, Klaus Levinsen og Evald Bundgård Iversen: 16 cases med samarbejde mellem kommunale institutioner og civile aktører.
- 2017:3 Søren Andkjær og Astrid Hadberg: Sociale mødesteder i naturen. Kvalitative casestudier af udendørs steder for børn og unge.
- 2017:2 Klaus Levinsen og Bjarne Ibsen: Foreningers samarbejde med kommunale institutioner.
- 2017:1 Bjarne Ibsen og Klaus Levinsen: Kommunale institutioners samarbejde med foreninger og frivillige - omfang, holdninger og udfordringer.
- 2016:4 Karsten Elmo-Østerlund og Christian Røj Jørgensen: Undersøgelse af foreningsudvikling med 'DM i foreningsudvikling' som case.
- 2016:3 Bjarne Ibsen og Klaus Levinsen: Unge, foreninger og demokrati.
- 2016:2 Søren Andkjær, Jens Høyer-Kruse og Jan Arvidsen: Børn og unges hverdagsfriluftsliv.
- 2016:1 Jens Høyer-Kruse, Peter Forsberg, Christian Gjersing Nielsen og Casper Due Nielsen: Undersøgelse af idræt- og fritidsfaciliteter i Lejre Kommune.
- 2015:10 Signe Højbjerg Larsen, Lise Specht Petersen, Bjarne Ibsen og Ilir Hasani: Parkourfaciliteter i Danmark.
- 2015:9 Jens Høyer-Kruse, Trygve Laub Asserhøj og Casper Due Nielsen: Skoleelevers og voksne borgeres deltagelse i idræts- og fritidsaktiviteter i Greve Kommune.
- 2015:8 Lise Specht Petersen og Bjarne Ibsen: Klubhusets betydning for idrætsforeningerne og deres medlemmer.
- 2015:7 Karsten Østerlund: Undersøgelse af 'DM i foreningsudvikling' 2013-2014.
- 2015:6 Bjarne Ibsen, Karsten Østerlund og Hans-Peter Qvist: Foreningsdeltagelse og frivilligt arbejdes betydning for demokratisk deltagelse.
- 2015:5 Karsten Østerlund, Bjarne Ibsen, Anne Sofie Berg og Sandra Christiansen: Muligheder og barrierer for forankring af Projekt Fokus.
- 2015:4 Bjarne Ibsen, Heidi Trankjær Bøndergaard og Peter Mindegaard: Evaluering af Projekt Fritids-pas i Fredericia Kommune.
- 2015:3 Lise Specht Petersen: Aktivitetsoaser i Rudersdal Kommune.
- 2015:2 Kirsten Kaya Roessler (red.): Arkitektur og Psykologi: Casestudier i sygehuse, arbejdspladser og byrum.
- 2015:1 Bjarne Ibsen, Maja Pilgaard, Jens Høyer-Kruse og Jan Toftegaard Støckel: Pigers idrætsdeltagelse: Hvorfor er der så mange piger, der ikke går til idræt?

Se alle tidligere Movements udgivelser her:

https://www.sdu.dk/da/om_sdu/institutter_centre/c_isc/publikationer/movements